1854. EEN EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 8.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.60, buiten Assen franco per post *f* 1.75.

ZATURDAG 28 JANUARIJ.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJVOEGSEL gratis uitgegeven.

EXTRACT uit het Register der Resolutiën van de GEDEPUTEERDE STATEN der Provincie *Drenthe*.

Dingsdag, den 24 Januarij 1854.

Gelezen eene missive van Mevrouw *G. A.* Douairière *van Holthe* geb. Baronnesse *van Dedem*, wonende op den Huize *Oldengaerde* bij *Dwingelo*, d.d. 17 dezer, daarbij kennis gevende, dat haar Echtgenoot Jonkheer *Aalt Willem van Holthe tot Oldegaerde*, in leven lid van de Staten dezer Provincie, den 16den der loopende maand is overleden;

Gezien art. 6 der provinciale wet van 6 Julij 1850, (S.B. no. 39.);

Is besloten:

Art. 1 enz. Art. 2.

Te bepalen, dat op Zaturdag den 18den Februarij aanstaande, in het hoofdkiesdistrict *Hoogeveen* eene nieuwe keuze van een lid der Provinciale Staten van *Drenthe* zal plaats hebben, tot vervulling van de door het overlijden van Jonkheer A. W. *van Holte tot Oldengaerde* ontstane vacature.

Art. 3 enz.

Zullende een gelijk extract worden opgenomen in de *Provinciale Drentsche en Asser Courant*.

Voor extract conform
De Griffier der Staten van Drenthe,
W. H. HOFSTEDE.

DE COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie *Drenthe*,

Gelet op art. 111, 125, 130 en 131 der wet van 8 Januarij 1817 (Staatsblad no. 1), benevens art. 36 der wet van 27 April 1820 (Staatsblad no. 11), gelijk mede op de verdere betrekkelijke voorschriften;

Besluit:

Art. 1.

De zittingen van den Militieraad in deze Provincie, voor de ligting van 1854, zullen worden gehouden te Assen en aanvangen op de volgende dagen, als:

de eerste zitting, op Maandag den 6 Februarij 1854,
de tweede 〃 〃 Maandag den 20 Maart 〃
de derde 〃 〃 Maandag den 10 April 〃
de vierde 〃 〃 Vrijdag den 28 April 〃

Art. 2. Enz.

Extract dezer (Art. 1) zal drie achtereenvolgende malen worden opgenomen in de *Prov. Drentsche* en *Asser Courant*.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

De MILITIE-COMMISSARIS in de Provincie *Drenthe*, brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat in de *eerste* zitting van den militie-raad voor de ligting van 1854, te houden in de hoofdplaats der Provincie, *bestemd tot het onderzoeken van vrijwilligers en de reclames van zoodanige lotelingen, welke in de jaren* 1850, 1851, 1852 *en* 1853 *voor een jaar zijn vrijgesteld*, de betrokkene personen uit de verschillende Militie-kantons zullen moeten verschijnen in de volgende orde: die uit het

kanton Assen op Dingsdag den 7 Februarij 1854.
〃 Meppel 〃 Woensdag 〃 8 〃 〃
〃 Hoogeveen 〃 Donderdag 〃 9 〃 〃
〃 Emmen 〃 Vrijdag 〃 10 〃 〃

En de lotelingen voor rekening van Gemeenten uit andere Provincien in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid in Drenthe besteed, op Zaturdag den 11 Februarij 1854, telkens des voormiddags te 10 uur.

ASSEN, den 23 Januarij 1854.

De Militie-Commissaris voornoemd,
FRANTZEN.

Subsidie van de Provincie voor het IXe Landhuishoudkundig Congres.

Het bestuur van het IXe landhuishoudkundig congres heeft, naar men ons mededeelt, zich nader tot de Staten dezer Provincie gewend met het verzoek, dat H.E.G.A. terugkomen op het besluit, waarbij het vroeger verzoek van dat bestuur om eene subsidie van *f* 1000-〃 aan het congres te verleenen, is afgewezen en alnog de *f* 600-〃, aan het Genootschap van Landbouw verleend, te verhoogen tot *f* 1000-〃 en toe te staan, dat deze gelden voor eene *algemeene* tentoonstelling worden gebezigd.

Wij hopen zeer, dat de Staten termen zullen vinden, om alnog het subsidie van *f* 600-〃 tot *f* 1000-〃 te brengen. Wij herhalen, wat wij vroeger ook reeds aanvoerden, dat, nu eenmaal het congres te Assen zal gehouden worden, het voor de eer en het belang van de geheele Provincie van gewigt is, dat het congres en de tentoonstelling zoo luisterrijk mogelijk zijn, te meer daar de mogelijkheid blijft bestaan, dat ook Z. M. de Koning, die zich zoo zeer een voorstander betoont van alles wat den landbouw betreft, Assen ter gelegenheid van het congres zal bezoeken; dit doel kan men evenwel zonder geld niet bereiken, én het congres én de tentoonstelling vereischen in dit gewest meer uitgaven dan wel elders, omdat men hier genoegzaam alle gelegenheden moet scheppen. Wat eene algemeene tentoonstelling betreft, wij voor ons zouden de voorkeur geven aan eene Provinciale tentoonstelling, voor zoo ver het vee aangaat, daar de bezoekers van het congres zich dan zullen kunnen overtuigen, dat het Drentsche vee in de laatste jaren aanmerkelijk is verbeterd en dat van andere gewesten begint op de zijde te streven. Wij spreken hier in de hoop, dat op *deze* tentoonstelling het BESTE vee uit Drenthe niet zal achterwege blijven.

Wij achten echter eene algemeene tentoonstelling van landbouw-werktuigen en minder bekende landbouw-producten verre te verkiezen boven eene gewestelijke, omdat onze landlieden, smeden, timmerlieden etc. dan in de gelegenheid zullen worden gesteld, om met eigene oogen kennis te nemen van de nieuw uitgevondene en elders doelmatig gebleken landbouw-werktuigen, ten einde dezelve, bij goed bevinding, zelve te bezigen. Ook het tentoonstellen van in deze Provincie minder bekende landbouw-producten zou zeker zeer nuttig zijn, omdat zulks welligt aanleiding zou geven, dat de teelt daarvan met voordeel in Drenthe werd beproefd.

Volgens ons oordeel zouden daarom de Staten, zoo ze nl. op het nader adres, wat de verhooging der subsidie betreft, gelijk wij hopen, gunstig willen beschikken, het best doen, om de eenmaal verleende *f* 600-〃 te blijven bestemmen voor de Provinciale tentoonstelling, te houden door het Genootschap van landbouw, maar *f* 400-〃 aan het bestuur van het congres toe te staan voor eene algemeene tentoonstelling van landbouw-werktuigen en andere voorwerpen.

Wij gelooven ook, dat het hoogst moeijelijk zal zijn, om de bestemming der gemelde *f* 600-〃 te veranderen, daar er reeds maatregelen van wege het Genootschap zijn genomen, om die gelden volgens de bedoeling van de Staten te besteden.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

Dat Prins *Albert* zitting heeft in den geheimen staatsraad en veel invloed zou uitoefenen op den gang der Oostersche kwestie, maakt steeds vele Engelsche hoofden warm. Men heeft deze lieden beduid, dat hij daartoe regt heeft. Maar hij is ook tegenwoordig bij de audientien! 〃Welnu — zegt een der Engelsche bladen — 't zij waarheid! Maar men bedenke dan toch de eigenaardige positie eener regerende vrouw! Eene afstemming in het Parlement, waarop zij geen invloed uitoefent, kan haar van vertrouwde personen scheiden en Ministers doen benoemen, die haar geheel vreemd zijn. Nu is de Koningin gehuwd en — de *geheele* (!) wereld weet het — aan een Prins, zóó verstandig en beminnelijk, dat geene vrouw tusschen de vier zeeën een voortreffelijker echtgenoot en beschermer zou kunnen verlangen. En Koningin *Victoria* zou van al de Engelsche dames de eenigste zijn, die zich niet aan haar Gemaal mogt vertrouwen! Of zou de raad van haar Echtgenoot verstandiger zijn, als hij de politiek der Ministers niet kende? De Ministers, die tegenover de Koningin staan, kunnen gelijkelijk, zoo noodig en tijdig, den Prins bestrijden. Was hij niet tegenwoordig, dan zou juist een *geheime* invloed werken en die is immers veel gevaarlijker! Maar de Prins — zegt men — gebruikt in zijne betrekking met het Buitenland, zijne positie en zijn invloed, tegen de besluiten van het Engelsche kabinet. Eene zware beschuldiging, door niets bewezen. Dat men die in het Parlement brenge en de een of ander spreker zal den aanklager wel het verdiende 〃kalfsvel om de schouders hangen." Of misschien verleidt men den Overste Shiptorb tot eene motie aangaande deze zaak en dan kan het Parlement die verstikken door gelach!"

't Is opmerkelijk en inderdaad ook bedroevend, dat het constitutioneel leven in verscheidene oorden van Europa zoo kwijnt. Een voorbeeld daarvan brengen wij hier uit het Vorstendom Lippe bij. Daar werd ergens voor de tweedemaal herstemd, wijl bij de eerste keer geen genoegzaam getal kiezers was opgekomen; van de 57 verschenen er 11. Nu andermaal opgeroepen, verschenen er — 7!. 't Getal der te kiezen personen bedroeg 4.

't Ergste is echter nog, dat ook niemand gekozen wil zijn.

De Beijersche Landdag sleept haar leven met moeite voort. In 7 weken hield zij 9 zittingen! en de laatste duurde een *half uur*. Gelukkig het land, waar zoo weinig te bespreken is, omdat er alles zoo voorspoedig en geregeld gaat. Is dat in Beijeren zoo? — Die halfuurs-zitting werd daarenboven nog zeer vervrolijkt door de petitie van een ex-Beijersch eerste jagers-luitenant, die in 1851 in Holstein overste was — een van die naturen, die nooit het regte vaarwater kunnen treffen. Hij schreef steeds buitensporig en was altijd met alle mogelijke regtbanken en politie-geregten in onaangename kennismaking. Op den 14 jl., nu maakte hij zich ook eens aan den Beijerschen Landdag bekend, in een adres, waarin hij een zondvloed van bezwaren uitstortte tegen het wereldbestuur, tegen het menschdom, tegen de Ministers, enz. enz enz.

De krijgsman wilde misschien der Kamer werk geven, opdat ze haar zitting-geld ten minste verdiende. Daarop deed een der leden het voorstel, om zekeren *Thumser*, die teregt stond wegens 25 drukpers-delicten, niet in de gevangenis te brengen, — maar in een — gekkenhuis!

Toen barstte de Kamer in een schaterend gelach uit; de voorsteller, een vrolijk en meêgaand man, lachte ook en de President sloot weltevreden de vergadering.

Te Munchen is men toch veel vriendschappelijker in 's Lands vergaderzaal, dan te Madrid!

Te Weenen verkeert men in groote ongerustheid over den toestand der geld- en effecten-markt op de beurzen van Parijs en Londen. (Welligt nog meer over dien van de Amsterdamsche beurs.) En inderdaad, Oostenrijk heeft ten aanzien van zijn finantieel stelsel alle redenen, om vrees te koesteren voor Europa's toekomst. Het heil van dat Rijk ligt in de zedelijke en stoffelijke ontwikkeling van zijn uitgestrekt grondgebied en een oorlog zou voor dien Staat allerverderfelijkst zijn.

De Landdag van Baden heeft op de Troonrede van den Prins-Regent geantwoord: dat zij met genoegen 's Volk's gehechtheid aan de Regering gadesloeg, dat zij hoopte op een minnelijke schikking der Kerkelijke kwestie, doch dat zij hoopte, zonder krenking van de regten en de waardigheid der Kroon.

Te Rome houdt men zich met twee zaken bezig: eene *stoffelijke* en eene *geestelijke* en wel met het Ontwerp van een spoorweg tusschen die stad en Civita-Vecchia en met een uitvoerig Verslag over de zoogenaamde 〃heilige plaatsen."

Europa zal thans meer belang hechten aan het oorlogstooneel in de Donau-Vorstendommen of *over* den Donau, in Azië en op de vlakten der Zwarte zee, dan aan het verslag, 't welk men thans in Rome schrijft, over het Heilige Land.

Madrid trekt thans ook de aandacht van de Staatkundigen en financiers. De reactie heeft alle zeilen uitgezet. Op 16 dezer hield de Koningin Ministerraad en teekende daar het bevel tot verbanning van vijf Generaals. Een adjudant van den Minister van Oorlog vervoegde zich op den volgenden morgen bij die krijgslieden, beteekende hun het bevel der Koningin en gaf hun verlof, om nog in de hoofdstad te blijven tot — des avonds!

Bovendien werd er nog eene verbannings-lijst geformeerd van een *zestigtal* notabiliteiten der parlementaire oppositie!

Vervolgens verscheen de *Officiele Courant* met de volgende besluiten:

〃*De Senaat is opgeheven.*
〃*De Koninklijke Raad is opgeheven.*
〃*De Constitutie zal worden gewijzigd.*
〃*De Constituerende Cortes zullen worden bijeengeroepen.*"

Eindelijk werden er nog onderscheidene besluiten ter openbare kennis gebragt, waaronder ook, die blijkbaar de strekking hebben, om het publiek genoegen te geven. Zoo werd onder anderen de prijs van het zout voor Landhuishoudkundig gebruik verlaagd.

De drukpers daarentegen werd op nieuw *gedrukt*. En voor dien belangrijken dag: einde goed, alles goed — men sprak van eene *nieuwe leening* te sluiten in het *Buitenland*!

Men zou zich daartoe verstaan met den Turkschen financier *Namik-Pacha*.

Latere tijdingen uit Madrid, en wel van 18 Januarij, melden, dat de Minister van Justitie (van Finantien had de vergis-zieke telegraaf gezegd, maar het doet er ook weinig toe) had bedankt en ook de burgerlijke Gouverneur van Madrid. De Minister van Finantien, door den telegraaf bedankt, belastte zich nu ook met het departement van Justitie! Generaal van *Halen* kreeg mede zijn ontslag.

Men heeft alzoo in Spanje geen staats-greep — maar staats-*grepen*. Elken dag zoo ettelijke. Men verzekert althans, dat het einde er vooreerst nog niet is. 〃Droevig om aan te hooren!" — zeggen sommigen onzer lezers welligt. 〃Pleizierig om te zien!" zeggen vele Spanjaarden, vooral uit de hoogere standen. Één daarvan was er zoo meê ingenomen, dat hij 60 millioen realen in de schatkist droeg, om in de eerste behoeften te voorzien!

't Was de Markies de Gaviria — een volbloedsreactionnair. Maar zou de telegraaf ook, eigener autoriteit, de *nul* achter de *zes* hebben gevoegd?

Wij zullen, als dat blijkt, onze lezers dat mededeelen.

De Minister van Finantien gaat voort met hoogst verstandige maatregelen te nemen. De schatkist ziet er dan ook goed uit en dat kon men niet altijd van haar zeggen.

De brief, waaruit wij dit nieuws mededeelen, heeft ook een P.S. luidende: 〃men spreekt van eene militaire demonstratie, ten gunste der vijf verbannen generaals. De militaire overheid houdt in het Padro eene revue. Sterke patrouilles doorkruissen de stad. God geve dat alles goed ga!"

't Garnisoen behoefde, dunkt ons, zoo veel moeite niet te doen, zulk eene verbanning is meer eene pleizier-reis, en misschien zijn de generaals nog niet op de hen aangewezen plaats, of 't bevel, dat hen terug roept, is geteekend en hun ook reeds beteekend, en dan hooren wij misschien uit den mond der Koningin, dat men hen wegzond uit *bezorgdheid* voor hunne *gezondheid!*

Het beste berigt van al de bovenstaande is, dat Spanje geen geld te kort komt — omdat het zoo veel schuldig is.

Europa heeft weinig belang bij Spanjes staatkunde, maar zeer veel bij Spanjes schatkist.

〃*De Russen trokken den Donau over bij Silistria, in 't gezigt van Schumla, het hoofd-kwartier van Omer-pacha.*"

Dit gewigtig feit deelden wij mede aan onze lezers in ons vorig Overzigt.

Maar — het is hoogstwaarschijnlijk niet waar!

Wij zullen het tegenberigt ook eens geven door den inhoud eener tweede depêche, die de andere langs de lijn navloog. Zij luidt:

WEENEN, maandag-avond.

〃*Eene depêche van Crajowa, gedagteekend 21 Januarij, meldt, dat Gortschakoff in genoemde stad zijn hoofd-kwartier vestigde; de tijding van het passeren van den Donau, gisteren als een feit vermeld, bevestigt zich niet.*"

Vertrouw nu eens op den telegraaf!

Waarlijk onze lezers zullen het ons dank weten, dat wij hen zoo gedurig toeriepen; 〃Wantrouwt bijna alle berigten, die zoo vliegens-vlug tot u komen!"

Ook wij twijfelden weder in stilte, toen het berigt van het passeren van den Donau tot ons kwam, en daarom schreven wij, tegen onze gewoonte, den tekst der depêche af, maar wij voegden er geen woord ter waarschuwing bij, om niet eindelijk voor onverzettelijke en onverbeterlijke twijfelaars te worden gehouden. En ook, het *kon* waar zijn! Als de Russische Opperbevelhebber er de *magt* toe had — de Czaar voorzeker wel de *wil*.

Hoe 't zij — wij hebben nu betere tijdingen, namelijk diplomatische, want het oorlogstooneel gaf ons weinig belangrijks. Ongelukkig maar, dat die oorlogzuchtige oogenblikken, die Europa beleefde, zooveel ongelukkigen hebben gemaakt! *Oogenblikken*, door verkeerde tijdingen geboren, die menig geluk voor jaren verwoestten. Op de meeste beursen heerschte schrik en ontsteltenis. De verbeelding schiep zich eene akelige toekomst en het gezond verstand geraakte zoek. Ook de Amsterdamsche beurs, waar de papieren-winkel, helaas! zoo groote rol speelt, bewees op 24 dezer, hoe ééne depêche den effecten-kraam als een stormwind kan beroeren en talooze huisgezinnen in de doodelijkste onrust brengen. Dat was een dag die velen heugen zal!

Zooals bleek en ook wel te vermoeden was, brak er echter voor de papieren-wereld een beteren dag aan, en tevens bleek het, hoe velen zich zelve in vrees voorbij waren geloopen. Woensdag kwam er eene tijding uit een geheel vreemden hoek, die het aanzien der beurs en bijgevolg ook dat der menschen een beter kleur gaf, en die tijding werd door de officieele *Pruissische Correspondent* aangekragt. Zij meldde:

〃De ambassadeurs van Rusland te Parijs en Londen zijn niet teruggeroepen."

"Rusland heeft den oorlog niet verklaard aan de westelijke Mogendheden.

"Niets regtvaardigt de veronderstelling, dat het kabinet van Petersburg het binnenzeilen der Fransch-Engelsche vloot als eene oorlogsverklaring zal beschouwen of het geloof, dat de Czaar de vredes-voorstellen zal verwerpen.

"De Czaar integendeel, geleid door de innige vriendschap en het wederkeerig vertrouwen, die hem aan de groote Duitsche Mogendheden verbinden, zal de verzoenende voorstellen, die hem nog onlangs door Weenen en Berlijn zijn gedaan, op hare wezenlijke waarde schatten."

Is dat berigt, in een half officiëel blad geplaatst, nu volkomen waarheid?

"Wel zeker!" zeggen de vredes-mannen. Maar 't getal der twijfelaars wordt dagelijks grooter en dat is waarlijk ook geen wonder!

Heden (Vrijdag) zijn de tijdingen nog vredelievender en de beurzen natuurlijk bedaarder.

De telegraaf meldt uit Londen, "dat Keizer Nicolaas ophelderingen zou hebben gevraagd, betreffende de voorstellen der Weener conferentie, en dat hij zich, na die ophelderingen, zou verklaren.

"De Russische gezant was nog niet teruggeroepen.

"Londen had weer hoop op vrede."

(En de *Times* dan?)

Meer nog.

Uit Weenen schrijft men, 25 Januarij, dat aldaar waren ontvangen depêches van Petersburg van 16 dezer, meldende, dat de Czaar het binnenzeilen der geälliëerde vloot niet als eene oorlogsverklaring zal beschouwen, in de onderstelling namelijk, dat die vloot bevel heeft, om Rusland en Turkije op gelijken voet te behandelen. Rusland verwacht echter dienaangaande zeer bepaalde verklaringen. Men hoopte te Weenen op een gunstig antwoord uit Parijs.

Ziedaar redenen genoeg, om weer gretig naar de effecten te grijpen! Velen hebben de harde les van 24 Januarij reeds weder *vergeten*, en hoevelen kunnen de herhaling van zoodanige les niet *verdragen*!

Maar — nu willen wij de keerzijde van de vredes-medaille eens laten zien! 't Opschrift daarvan is wel een dag of wat ouder — en wat beteekent een dag in dezen stoomtijd! — maar het is daarom gewigtig genoeg, om er nog eens aan te herinneren.

"De Czaar heeft gezegd: "ik verwerp de Weener voorstellen onvoorwaardelijk, maar de Sultan kome als hij vrede wil, tot Gortschakoff, mijn gevolmagtigde. Hij kome echter met het voornemen, om toe te staan, wat Mentschikoff eischte — hij kome, met de verklaring, dat het geschil uitsluitend bestaat tusschen Turkije en Rusland en dus ook door die Mogendheden behoort geregeld te worden."

Dat is duidelijk gesproken en ook als waarheid aan te nemen. Wij zeggen daarom echter nog niet, dat het waarheid *is*!

"De Russische gezant staat op zijn vertrek, maar wij hebben het reeds eerder gezegd, hij kan ook nog wel blijven!

"Twee Fransche schepen zonden vergaan zijn in de Zwarte zee!

"Er zou reeds eene botsing hebben plaats gehad tusschen de geallieerde vloot en een gedeelte der Russische!

"De Russen zijn bij Routschouk over den Donau getrokken — zegt de Fransche *Patrie*, die in den regel *niet*-gebeurde dingen vertelt. Die overtogt kon echter wel eens eene uitzondering op dien regel zijn.

"Volgens de *Triëster Zeitung* had er in Azië tusschen de Russen en Turken eene wezenlijke bataille plaats. Aan weerszijden *zevenduizend* dooden! Dat is althans niet *stiefmoederlijk* verteld!

"De Sultan wordt met der tijd te Adrianopel verwacht — zoowat tegen Maart. Hij zal reizen, behalve met zijn harem, met een gevolg van 1600 personen (waarvan 990 goede diensten in 't oorlogsveld konden bewijzen) en 500 paarden. Er zijn reeds groote transporten in die stad aangekomen, uit het — Serail! De bijbel zegt: "Welaan nu gij, die daar segt, wij sullen heden ofte morgen nae sulcken stadt reisen, gij, die niet en weet, wat morgen geschieden sal". Maar de Sultan leest in den Koran!

"De Sultan heeft bepaald hulp gevraagd van Engeland en Frankrijk, daar hij zich niet alleen tegen den Noordschen kolossus bestand achtte.

"Engeland zou 30,000 man der Iersche en Schotsche militie mobiel maken.

"De Pruissische schepen in den Levant zou zijn aangezegd, dat zij zich moesten gereed maken tot eene groote expeditie.

"Tweehonderd Pruissische gepensioneerde officieren werd gevraagd, of zij weder in dienst wilden treden.

Een Duitsch blad geeft de volgende mededeelingen over het Russische leger: in den omtrek van Moskou wordt een hoofd-depôt gevormd, dat 150,000 man telt — de operatie-armee aan den Donau wordt op 200,000 — de armée in Azië op 100,000 — in Polen blijven 150,000 en in de Oostzee-provinciën en Finland bevinden zich 160,000 man. Hieronder zijn de Kozakken en de militie niet begrepen.

De oorlogs-toerustingskosten zijn geraamd op 60 millioen zilveren roebels, voor welk bedrag nieuwe bankbiljetten zullen worden uitgegeven, terwijl de voorraad van klinkende spetie in de kelders der citadel te Petersburg 122 millioen roebels bedraagt en de in omloop zijnde bankbilletten eene som vertegenwoordigen van 220 millioen zilveren roebels.

Volgens een Franschen correspondent van den *Times*, is de Czaar tot het voeren van den oorlog aangeboden, van de Russische Geestelijkheid 60, van het Gouvernement Moskou 8, van het Gouvernement Kowno 1½ en van de overige 72 Gouvernementen gemiddeld elk 2 millioen francs!

Frankrijk geeft een mengelmoes van allerlei tijdingen, aardig om te lezen en kwalijk om voetstoots te gelooven, zie hier eenige daarvan:

"Er zullen naar Turkije worden gezonden 60,000 Franschen en 20,000 Engelschen.

(Met geld en op hun eigen kost?)

"De Keizer van Oostenrijk schreef aan Napoleon, dat hij de eer van den Czaar wenschte gered te zien en tevens Turkije's onschendbaarheid.

"De geallieerde vloot beraamt een aanslag op Sebastopol!

"Thiers keurt eene alliantie van Frankrijk met Engeland zeer goed.

(Zou men zijn oordeel hebben gevraagd?)

"Drie Fransche schepen, die alleen zeilden, zijn door de Russen aangevallen. Twee werden prijs verklaard, en het derde, de *Friedland*, wilde zich niet overgeven en liet zich in de lucht springen.

(Dat sprookje werd gaarne geloofd. Wat ieder kan *begrijpen*, gelooft men te Parijs niet, maar het onwaarschijnlijke wordt gretig voor waarheid aangenomen.)

"De Oostenrijksche Kabinets-president en Nesselrode zouden een mondgesprek hebben gehouden te Warschau. Bij nader onderzoek had men voor laatstgenoemde een Russisch officier uit Petersburg gehouden, en de Oostenrijksche staatsman bleek een persoon te zijn geweest, die uit Oostenrijk kwam. Beide kwamen te Warschau en beide vertrokken, de een naar Petersburg de ander naar Krakau.

Wie het waren is nog onbekend, maar de beide bewuste hooge staatspersonen waren het niet.

Men kan zich zoo vergissen!

De Parijzenaars vermaken zich zeer met de verhalen, die er worden opgedischt, aangaande de woede van den Czaar over de Weener-vredes-voorstellen.

Twee dagen lang had hij niet *kunnen* spreken!

Men gevoelt, hoe verschrikkelijk de Parijzenaar zich de boosheid eens Monarchs voorstelt, die in *twee* dagen geen *woord* kon uitbrengen!

Men vertelt er nog bij, dat niemand den Czaar, in die stille dagen, durfde naderen, want, mogt hij niet kunnen *spreken* — hij zou wel eens wat kunnen *doen*!

Het schijnt toch dat hij zijn leger heeft kunnen toeroepen: "*voorwaarts*!"

Prinses Lieven, die steeds eene groote rol te Parijs speelde en ook in de politiek doet — die veel weet en meer zegt, dan de diplomatie wel *kan* maar niet *mag* openbaren, omdat op het gezegde eener vrouw geen verhaal is, liet onlangs aan de Keizerin van Frankrijk in een vriendschappelijk gesprek, merken, dat Rusland zich gaarne met Frankrijk zou verstaan, als de Keizer Engeland liet slippen. De Keizer, die, juist in het salon tredende, dit hoorende, antwoordde onmiddelijk: "mijne politiek laat zich door niemand op het sleeptouw nemen. Zij is vóór alles *Fransch*, en ik wachtte niet tot op dit oogenblik, om een vast besluit te nemen."

Eindelijk is het bekend, wat de Belgische Prins de Chimay naar Parijs voerde! Napoleon III vroeg den Hertog en de Hertogin van Brabant te logeren en hun "bedankje" werd door dien buitengewonen gezant overgebragt. Deze maakte van de gelegenheid gebruik, om met den Keizer ook nog over min genoegelijke en gewenschte visites te spreken.

't Kan waar zijn en ook wel een verdichtsel. Wij althans hechten luttel waarde aan dit dames-kransjes-vertelsel.

Ten slotte iets bepaalds.

Op 27 Februarij komt Frankrijks Wetgevende Magt bijeen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Z. M. heeft, met ingang van den 1sten dezer, tot Rijks-archivarius benoemd den *R. C. Bakhuizen van den Brink*, dr. in de letteren.

— Het Engelsche herv. kerkgebouw, op het Bagijnhof te Amsterdam, was zondag den 15. ll. verwarmd met gaz-kagchels. Die proeve is aanvankelijk goed gelukt, en zal waarschijnlijk tot navolging opwekken.

— Uit 's Hage schrijft men, dat er sprake is, om wegens de tegenwoordige duurte der levensmiddelen, aan eenige beambten der onderscheidene departementen van algemeen bestuur, gratificatien te verleenen. — H. M. de Koningin weduwe heeft aan het personeel van haar huis om diezelfde reden eene maand salaris als extra-toelage verleend.

— In Zuid-Holland wordt op zeer vele plaatsen de kermis afgeschaft, en zulks naar aanleiding van eene zeer belangrijke circulaire van den Commissaris des Konings, die daartoe de gemeente-besturen aanraadt. Te 's Gravenhage, Dordrecht en Hellevoetsluis heeft men echter besloten, de kermissen te behouden.

— In het jaar 1853 heeft het getal portbetalende binnenlandsche brieven, die met de post verzonden zijn, bedragen 10,542,085; dat der buitenlandsche 2,807,768; te zamen 13,349,853. — In 1852 waren 9,663,141 binnenl., en 2,644,269 buitenl., te zamen 12,308,410 brieven verzonden. In 1851: 8,522,786 binnenl., en 2,268,459 buitenl., te zamen 10,791,245. De verhouding, waarin het getal der brieven sedert de invoering der postwet (1 Sept. 1850) is toegenomen, is, als men het getal der in Mei — Augustus 1850 verzonden brieven tot maatstaf neemt, in de zelfde maanden van het jaar 1853, als 100 tot 252 voor de binnenlandsche, en als 100 tot 136 voor de buitenlandsche brieven.

— De berigten van de rivieren geven bij voortduring nog geen reden tot ongerustheid.

— De Koning vertrekt in het laatst dezer week naar het Loo.

— De Hooge Raad heeft beslist, dat de kerkhoven, welke voor de nationalisatie der kerkelijke goederen de eigendom eener kerkelijke gemeente zijn geweest, heden ten dage weder als aan deze in eigendom teruggekomen moeten worden beschouwd, en dus niet aan den Staat of de Burgerlijke gemeente in eigendom behooren.

— Te Amsterdam is den 25 dezer een omnibus, waarin 12 personen waren gezeten, door het vallen van een der paarden bij een sluis, achteruitgeloopen en in het water geraakt; drie à vier personen waren uit het rijtuig gesprongen; de overigen zijn met den wagen in het water gevallen, een is verdronken, een heeft zich belangrijk en een ander minder ernstig bezeerd, de overigen zijn met den schrik vrijgekomen.

— J. l. Zondag heeft een man aan den Hoogendijk buiten de Willemspoort te Amsterdam in het wild groeijende selderij geplukt, ten einde daarvan in de soep gebruik te maken. Na den maaltijd is het gezin, uit man, vrouw en drie kinderen bestaande plotseling ongesteld geworden. Voor dat men geneeskundige hulp had kunnen inroepen, was een der kinderen reeds overleden. Volgens vermoeden van den geneesheer is onder de selderij eene vergiftige plant geweest. De overige leden zijn tengevolge der aangebragte hulp, hersteld.

— Volgens het jongste verslag van den staat der landhuishoudkundige school te Groningen, mag men zich over een gewenschten vooruitgang in alle opzigten verheugen. Het getal leerlingen op der boerderij der school bedroeg in den zomer 23, in het winterhalfjaar 31.

— Aan een particulier schrijven uit Batavia ontleent de *Amst. Ct.* het volgende: De tentoonstelling alhier is een bezoek overwaardig. Zij munt uit door rijkdom en verscheidenheid van voorwerpen uit alle deelen van Java. Het levert een schoon gezigt op, die rijke verzameling van opgezette dieren, allerlei houtsoorten, ertsen, planten en gewassen van dit groot en vruchtbaar eiland. Men treft er eene collectie aan van alle bij de inboorlingen gebruikelijke wapens, modellen hunner schepen, kleeding, woningen, bruggen, versierselen en al wat tot hunne zeden en gebruiken betrekking heeft, muziek-instrumenten niet uitgesloten. Kortom de expositie is rijk in voorwerpen van nijverheid van Java's bewoners, en geeft den maatstaf aan de hand van den trap van ontwikkeling, door deze volkeren daarin bereikt. Is het wonder, dat eene commissie uit Nederland, naar het gerucht wil, voor dien rijken schat eene som van 1½ ton heeft aangeboden?

— Wij hebben gemeld, dat in eene bijeenkomst van burgerlijke ambtenaren te Leeuwarden is besloten tot het inzenden van adressen aan den Koning en den Minister van Financien, om de wettelijke verordeningen op de pensioenen zoo te wijzigen, dat ook weduwen en weezen van ambtenaren in het genot van pensioen gesteld worden. Thans meldt de *Prov. Gr. Ct.*, dat in het laatst van het voorgaande jaar reeds een dergelijk adres door een gedeelte der Rijksambtenaren in de Stad en Provincie Groningen aan den Koning is opgezonden.

— Bij kon. besluit van 23 Jan., is, ten gevolge van het overlijden van den heer *P. J. Prinsen*, tot directeur en onderwijzer bij de kweekschool van onderwijzers voor de lagere scholen te Haarlem, tijdelijk benoemd de heer *G. H. Geerligs*, onderwijzer aldaar. Men verneemt, dat de definitieve vervulling dezer betrekking wacht op het invoeren eener nieuwe wet op het onderwijs.

— De Predikant *Oolgaardt* te Zwartsluis heeft het beroep naar Sneek aangenomen.

— De Raad van Groningen heeft besloten, om de jagt- en collatie-regten dier stad te verkoopen.

— Te Oosthuizen bij Purmerende ontdekte een bakker onder den vloer zijner woning een zeer groot dier; hij zette eene knip, waarin het dier met den poot vastraakte; op het oogenblik echter, dat men het dooden wilde, scheurde het dier met zijn bek den poot af en wist zoo te ontvlugten. Het was een otter, die 2 Ned. ellen lang was, aldus verhaalt het *Handbl.*

— Den 23 dezer werden voor de Arr. Regtbank te Eindhoven twee zonderlinge zaken behandeld, betreffende verzoeken tot rectificatie van acten van den burg. stand; in de eene gold het een meisje, dat abusivelijk als van het *mann.* geslacht, en in het andere een jongeling, die als van het *vrouw.* geslacht was ingeschreven.

— De Herv. Diaconie te Utrecht heeft eene gift van ƒ 6000 ontvangen.

— Voorleden week zijn te Londen zes groote Nederl. vaartuigen naar Australië bevracht, te zamen bevattende 3862 ton.

— In Bloktijl is 18 dezer eene ontzettende menigte visch gevangen. Een visscher ving in één trek met den zegen 5000 halve Ned. ponden.

Scheveningen, 24 Jan. In deze gemeente leeft een hoogbejaarde, brave visscher met eene liefdevolle, eenige dochter. Lang had deze geaarzeld den grijsaard te openbaren, dat alles verteerd was en zij niets meer hadden om van te leven. Hoe veel moeite het haar ook kostte, zij kon hunnen toestand niet langer verzwijgen; en zij gaf dezer dagen den ouden man te kennen, dat de nood zeer hoog geklommen was. Nadat de vader zijne dochter kalm had aangehoord, zeide hij: troost u kind, ik heb nog wat bespaard. Groot was de vreugde van de dochter toen zij haren vader uit een verborgen hoekje een rolletje papier zag krijgen, dat de oude man zeide eene waarde van ƒ 290 te bevatten. Het was een *visschersschat*, dien hij ruim 30 jaren had bijeen gespaard en bij gelegenheid van de hermunting uitgewisseld en bewaard had tot den uitersten nood of wel voor zijn zorgvuldig kind na zijn dood. De dochter begaf zich in allerijl naar een der bankiershuizen in de stad, om het papier voor geld in te wisselen. Was hare vreugde groot, toen haar vader de spaarpenningen te voorschijn had gehaald; grooter nog was hare verslagenheid, toen zij op het kantoor moest vernemen, dat het geldspapier, zijnde muntbiljetten der oudste soort, vervallen was en geene waarde meer had. Dat antwoord verpletterde haar als 't ware en hare krachten schoten bijna te kort, om die tijding te gaan overbrengen aan haren grijzen vader. Hare vrees was niet ongegrond, want de vader bleef haar bij het vernemen van het berigt eenige oogenblikken sprakeloos aanstaren. Wat stond hen in dezen ongelukkigen stand van zaken te doen? Alleen dit. Dat de oude man zich tot Zijne Majesteit onzen geeerbiedigden Koning heeft gewend, met de bede, dat het Hd. behagen moge hem op de eene of andere wijze in zijn verlies te hulp te komen. De afgeleefde visscher, die nog een van de weinige overgeblevenen is, welke in Jan. 1795 naar Engeland zijn overgestoken, vestigt zijne hoop geheel en al op de bekende menschlievendheid van zijnen Koning. *'s Grav. N.*

Streijen, 23 Jan. Even als in den Bommelerwaard heerscht hier eene groote sterfte onder de schapen. De beestenkooper L. Z. heeft er reeds een 70tal verloren, terwijl verscheidene landbouwers insgelijks aanmerkelijke verliezen ondergaan hebben. De ziekte onder het rundvee, die hier en in de omstreken sedert eenige jaren belangrijke offers eischte, schijnt daarentegen geheel geweken.

Zierikzee, 21 Jan. Gisteren namiddag is een der matrozen, van welke wij reeds vroeger berigt gaven, (dezelfde, voor wiens levensbehoud wij vreesden) na veel pijn doorgestaan te hebben, overleden. Zijn naam is *Madihin*. Hij is te Polopina (eiland Java) geboren. Van zijnen ouderdom en zijne ouders wisten zijne lotgenooten niets. De andere matroos herstelt voorspoedig. Reeds 4 matrozen zijn over Engeland naar Indië vertrokken. De overigen worden nog steeds in het armengesticht zorgvuldig verpleegd. Voor zoo veel hun verlatene toestand het gedoogt, zijn zij regt te vreden, en het is geheel natuurlijk, dat zij sterk verlangen, om weder in hun land te zijn.

Zwolle, 23 Jan. Men verneemt, dat het provinciaal geregtshof in Overijssel, bij arrest van den 14 Januarij jl. heeft verleend regtsingang met bevel tot dagvaarding in persoon, tegen den burgemeester en twee leden van den Raad der gemeente Tubbergen, ter zake der onregelmatigheden door hen begaan als leden van het bureau van stemopneming ter gelegenheid der verkiezingen van den 10 en 17 Mei 1853. Het genoemd geregtshof heeft in deze zin beslist, op het appel, ingesteld door den officier van justitie bij de regtbank te Almelo, welke laatste, bij gemotiveerd vonnis, verklaard had, dat er geene termen bestonden deze zaak te vervolgen; het hof heeft verstaan dat in dezen art. 114 C. P. van toepassing zoude kunnen zijn. *Pr. Ov. Ct.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De Keizer heeft 22 dezer in openbaar gehoor ontvangen den heer *y Mason*, buitengewoon gezant der Ver. Staten; vervolgens generaal baron *Fagel*, gezant der Nederlanden, die zijne brieven heeft overhandigd, waarbij hij op verzoek werd teruggeroepen, en den heer *Lichtenvelt*, nieuw benoemd buitengewoon gezant der Nederlanden bij het keizerlijk hof. De 3 heeren zijn dadelijk aan de Keizerin voorgesteld; zij waren in hofrijtuigen afgehaald.

ENGELAND.

Den 19 dezer werd te Sheffield een politieke maaltijd gehouden, waaraan ruim negenhonderd personen van beider kunne deel namen, en aan welken verscheiden verklaringen door de heeren *Cobden*, *Bright*, lord *Goderich* en anderen, betrekkelijk de noodzakelijkheid van parlementaire hervormingen en de wijze op welke die, naar het oordeel der sprekers, ingerigt moesten zijn, gedaan, ondersteund en aangenomen werden. Een dagblad merkt op, hoe karakteristiek Engelsch het is, ingewikkelde aangelegenheden van zoo groot en algemeen belang onder het nageregt aan een wel bereiden disch en in het bijzijn van dames te behandelen.

— Ten bewijze hoe sterk de handel in guano binnen weinige jaren is toegenomen, strekt dat in 1846 in Engeland 24,600 tonnen, in 1853 ruim 64,000 tonnen daarvan verkocht zijn, terwijl thans de vraag den aanvoer verre overtreft.

— De ten jare 1853 uit Portugal uitgevoerde hoeveelheid van portwijn was 55,811 pijpen, van welke 46,834 naar Groot-Brittanje, 2,521 naar Australië en 1,002 naar Canada, de overige naar de andere verschillende landen der wereld verzonden zijn.

— Men heeft het vergaan te betreuren van het emigrantenschip *Tayluer* van 3800 tonnenlast. Er waren 600 emigranten aan boord, waarvan slechts 250 gered zijn.

— Het stoomschip Pernambucana, hetwelk op 6 Sept. j.l. van Rio-Grande vertrok, werd reeds den volgenden avond door een hevigen storm overvallen, waartegen het gedurende twee dagen vruchteloos worstelde. Den 8sten had het reeds zijn roer verloren, en naardien de kapitein in den voormiddag van den 9den geen middel meer zag, om het vaartuig te redden, zoo liet hij het nabij Arrico da Cruz, ongeveer drie mijlen van Kaap St. Martha, op strand loopen. Ondanks alle pogingen van den kapitein, om de passagiers te doen begrijpen, dat zij het best deden met in hunne kamers te blijven, verloren toch een 50tal bij deze schipbreuk het leven, en onder deze een beeldschoon meisje, dat zich naar Rio-Janeiro begaf, om daar in den echt te treden. Bij dit verschrikkelijk ongeluk, als wanneer ieder slechts op eigen behoud bedacht was, sprong een vrije Afrikaan, *Simon* genaamd, in zee en zwom tot tienmaal toe van het schip naar den wal, iederen keer met zijnen krachtigen arm een aan den dood ontrukt slagtoffer medenemende. Na deze snel op elkander gevolgde krachtsinspanningen meende *Simon*, uitgeput van vermoeidheid, zijne verstijfde leden op het strand een weinig te kunnen laten herleven en uitrusten, toen eene weenende moeder hem toeriep: Mijne kinderen, ach mijne kinderen, red hen! *Simon*, die alleen naar de stem der menschlievendheid luisterde, trotseerde voor de elfde maal het woedende element en komt met een kind terug. "Nu het andere," schreeuwt de moeder, en de edele

Neger springt wederom in de baren en komt met het tweede kind terug. Hier is het mevrouw, roept hij uit, schrei nu niet meer. Nu geloofthij eindelijk zijne voorbeeldelooze zelfopoffering te hebben uitgeput, hij kan een weinig ademhalen en ligt snuivende aan den oever. Plotseling laat zich andermaal een uitroep hooren; een blinde is op het gestrande schip achtergebleven. Arme blinde, hij verbeidt niets dan den dood. Maar *Simon* rijst ten laatsten maal op, trotseert voor de dertiende keer de branding en bereikt het schip. God zegende zijne pogingen en hij heeft het geluk den blinden man aan den wal te brengen. *Simon* heeft alzoo dertien menschen het leven gered. Deze edele Neger is vader van een huisgezin. Hij heeft zijn leven gewaagd, zonder op vrouw en kind te achten; hij is slechts de i spraak van zijn hart gevolgd!

— Eene deputatie van de vredes-vrienden is uit Londen naar Petersburg vertrokken, in de hoop, om den Czaar te bewegen in eene schikking met Turkije te treden.

DUITSCHLAND.

Naar men verneemt, zullen van de zijde des bondsdags, ernstige voorstellen aan de Keur-Hessische regering worden gedaan, wegens de nieuwe vertraging, welke de invoering der herziene constitutie aldaar weder heeft ondergaan door de ontbinding der kamers, tengevolge waarvan de opheffing van den staat van beleg weder voor onbepaalden tijd in dit land is verschoven.

— Het *Journ. de Frankfort* meldt, dat de kleinere Duitsche staten aan de Bondsvergadering een aanzoek hebben gedaan, om den Bond eene algemeene onzijdigheidsverklaring te doen afleggen.

— Een dweepzieke kleermaker, die zich als profeet heeft opgeworpen, heeft zich met een waanzinnigen barbier en diens vrouw vereenigd om eene wederdoopers-klub in twee voorsteden van Weenen op te rigten. De pogingen van het drietal mislukten echter.

— Het officiële blad van Weimar zegt gemagtigd te zijn te verklaren, dat de door den *Morning Herald* medegedeelde brief van de hertogin van Orleans aan den hertog van Nemours valsch is.

— Het berigt, als zouden de kerkelijke twisten in Baden vereffend zijn, bevestigt zich niet.

DENEMARKEN.

De Deensche regering heeft in de *Folkething* aangekondigd, dat zij betere tijden zou afwachten, om een nieuw ontwerp van gemeenschappelijke grondwet voor het Deensche rijk in te dienen.

— Naar men verneemt, heeft Rusland aan de Deensche regering een antwoord gezonden op hare verklaring van onzijdigheid, in welk antwoord de Czaar met die verklaring geen genoegen neemt en Denemarken opeischt partij te kiezen. De gezanten van Pruissen en Oostenrijk zijn voor eenige dagen bij den koning ontboden geworden; waarschijnlijk betrof het onderhoud de neutraliteits-verklaring. De gezanten van Engeland en Frankrijk moeten reeds vroeger met den koning over die zaak eene bijeenkomst hebben gehad.

— Het krankzinnigen gesticht te Bergen in Noorwegen is door een hevigen brand vernield en 22 der 268 aldaar in bewaring zittende personen zijn in de vlammen omgekomen terwijl de overigen gered en in het algemeen ziekenhuis opgenomen zijn.

ITALIE.

Eén brief uit Aosta (Koningrijk Sardinië) meldt, dat zich negen geestelijken in hechtenis bevinden. Een hunner was met de wapens tegen de Koninklijke troepen in de hand gevangen genomen, terwijl de overigen zich zeer verdacht gemaakt hebben, door een kruistogt tegen de staatsinstellingen te prediken.

TURKIJE en RUSLAND.

De generaals Klapka en Zetz, die zich op het laatst der vorige maand nog te Konstantinopel bevonden, zijn op aanzoek van den Oostenrijkschen gezant van daar verwijderd geworden.

— Volgens de dagorder, door den admiraal Dundas aan de onder zijne bevelen staande schepen medegedeeld, hebben de vereenigde vloten niet alleen ten doel om het Turksche grondgebied te beschermen, maar ook om de Turksche schepen tegen den aanval der Russen, over de geheele uitgestrektheid der Zwarte zee, te vrijwaren.

— Aan de Augsburgsche *Allgemeine Zeitung* wordt uit Konstantinopel gemeld, dat dezer dagen drie bevelschriften door den Sultan onderteekend zijn, waarin, als gevolg van de vernietiging door den oorlog der verdragen tusschen Turkije en Rusland, het beschermheerschap van Rusland over Moldavie, Wallachye en Servie wordt opgeheven, met bevestiging tevens van de regten en vrijheden der landen.

De vereenigde fransch-engelsche vloot heeft koers gezet naar Varna. De Russische vloot bevindt zich bij Kaffa. Het gerucht is verspreid, dat op het tooneel des oorlogs in Azië nieuwe krijgsbedrijven hebben plaats gehad, en dat Kars door de Russen is ingenomen.

ENGELSCH INDIE-CHINA.

De paket van Indië is aangekomen met tijdingen uit Bombay tot den 29 Nov.:

Dost Mohamed was te Candahar, waar hij met zijn leger kampeerde. Groote troepen-bezendingen hadden naar de haven van Buschir plaats, welke door eene Engelsche korvet is geblokkeerd. Eene goëlet en een Engelsch stoomschip waren naar de Perzische golf gezonden. —

De Affreden hadden stellig hunne onderwerping aangeboden.—

Te Rangoun was eene uitgebreide zamenzwering ontdekt.—

De Rajah van Nagpore was gestorven, zonder erfgenamen na te laten; de Engelschen maakten zich gereed zijn gebied te bezetten. —

Tijdingen uit China berigten, dat te Shanghaï de strijd voortduurde tusschen de Insurgenten en de Keizerlijke troepen.

GRIEKENLAND.

De verkiezingen voor de Kamer zijn ten voordeele van het Ministerie uitgevallen. Door de regering is eene politieke amnestie verleend. De duurte der levensmiddelen is verschrikkelijk.

DRENTHE.

Assen, 28 Jan. De Koning heeft bepaald, dat er in de maand October van dit jaar te Arnhem eene *Koninklijke Nationale Tentoonstelling van Landbouw* zal gehouden worden. Daarbij zullen niet alleen toegelaten worden voortbrengselen en werktuigen van den Landbouw uit de onderscheidene Provinciën van het Rijk, maar ook, zoo mogelijk, de Overzeesche gewesten hare bijdragen leveren. De Koning wil aan deze tentoonstelling geheel het karakter eener nationale onderneming geven, en daartoe moet de bepaling medewerken, *dat alle voorwerpen ook van de meest verwijderde Provinciën, op kosten van de Tentoonstelling zelve aangebragt en teruggevoerd zullen worden.* De Koning heeft hierin een nieuw bewijs gegeven van Zijne groote belangstelling in den landbouw. Reeds in ons vorig no. hebben wij de namen medegedeeld van de heeren uit Drenthe, die door den Koning tot leden der Commissie van beheer zijn benoemd.

— Te Groningen is uit het medegedeelde drietal tot predikant beroepen de heer *J. C. Zaalberg*, Predikant te Deventer.

— Uit Hijken en andere plaatsen van Drenthe klaagt men, dat de wilde ganzen aldaar het winterkoorn verwoesten en meer nog, dat men niets mag aanwenden, om dat schadelijk gedierte te weren.

— *H. Winters* alhier is bij de j.l. Dingsdag gehondene aanbesteding met eene som van *f* 385-*n* de laagste schrijver geweest voor het onderhoud van het gebouw van het Prov. Geregtshof alhier gedurende 1854.

— Men schrijft uit Coevorden aan het *Handbl.* dat, naar men verneemt, en eindelijk tot de verdeeling der Noord- en Zuid barger veenen zal worden overgegaan; deze markt is ruim 12,000 bunders groot, meer dan vijfzesde bestaande uit veen.

— Men verneemt, dat er ter gelegenheid van het IXe landhuishoudkundig congres te Assen eene tentoonstelling zal worden gehouden van Drentsche oudheden, zoo nl. daartoe genoegzame voorwerpen kunnen worden bijeengebragt.

— Het bestuur van het IXe landhuishoudkundig congres noodigt de fabriekanten van landbouw-werktuigen uit, om de producten van dezen hunnen tak van nijverheid ter verkoop ten toon te stellen bij gelegenheid van het aanstaand lanh. Congres, op den 28 Junij e. k. en volgende dagen te Assen te houden: zullende daartoe een geschikt locaal gratis beschikbaar worden gesteld; terwijl het bestuur van dat congres bereid zal worden bevonden de zoo veel mogelijk kostelooze verzending dezer werktuigen bevorderlijk te zijn en aan de fabriekanten tot bedoeld einde de meest mogelijke hulp te verleenen.

— J. l. woensdag heeft alhier de aangekondigde openbare vergadering plaats gehad van het genootschap *Eloquentiae Sacrum*. Eene talrijke opkomst getuigde van de algemeene belangstelling, die zich dan ook bevredigd zag door de sierlijke voordragt van acht sprekers, die hunne gaven deden hooren. De onzuivere opbrengst, ten behoeve van de armen van alle gezindten, is geweest; *f* 67,50.

— Wij vernemen, dat het Meppelerdiep reeds weder geheel vrij van ijs is.

— Men deelt ons het volgende mede: den 2 Mei des vorigen jaars zijn twee zusters *Mietje* en *Grietje Anbergen* te Dalen gehuwd met *Jan Hagel* en *Harm Hekelhof*, beide wevers en beide wonende te Loo, gemeente Dalen; deze beide vrouwen zijn op denzelfden dag, 24 Jan., bevallen beide van eene dochter. Onze berigtgever voegt er bij, dat *Grietje Anbergen*, de vrouw van *Hekelhof*, den volgenden dag weder stond koorn te dorschen.

— *H. Gomarus* en andere ingezetenen van Meppel hebben in der tijd bij de Hooge Regering bezwaren ingebragt tegen den dam, door de Drentsche Kanaal-Maatschappij gelegd in het water bij Meppel, *de Poel* genaamd. Thans verneemt men, dat door den heer Minister van Binnenl. Zaken aan de adressanten is te kennen gegeven, dat, na rijp onderzoek, is bevonden, dat die dam niet moet geacht worden te behooren tot de werken, begrepen in de aan de Drentsche Kanaal-Maatschappij verleende concessie en de Regering mitsdien niet bevoegd is tusschen beide te komen, terwijl de Regering daarbij opmerkt, dat, volgens ingewonnene berigten, de wegruiming van dien dam niet zoude leiden tot opheffing der aangevoerde bezwaren, vermits *de Poel* vereenigd is met en uitloopt op de *Wold- Aa*, en, wat den waterstand aangaat, zich moet regelen naar dezen stroom.

* **Dedemsvaart, 25 Jan.** Deze week nam eene dienstmeid alhier het wanhopige besluit zich het leven te benemen. De knecht vond haar hangende in den koestal, voor het oogenblik redde hij de ongelukkige. Niet lang daarna echter is zij aan de gevolgen der verkregene wonden overleden. Ontvangen verwijt over eenen beganen misslag wordt verondersteld aanleidende oorzaak tot gemeld noodlottig besluit te zijn geweest.

* **Coevorden, 26 Jan.** Er bevinden zich thans alhier zeven heeren met de heeren *van Runen* en *Graswinkel*. Naar men zegt, zijn de eersten Rotterdammers. en zijn zij naar Emmen geweest, om over den aankoop van veenen te handelen; men vermoedt verder, dat deze heeren de concessie en het project van den heer *Graswinkel* zouden willen ten uitvoer leggen.

* Door Hollandsche kooplieden zijn in het Hannoversche de trek-ossen opgekocht tegen hooge prijzen; er zijn er onder, welke op 30 cent het halve Ned. pond te staan komen.

* **Gasselternijveen, 28 Jan.** Heden heeft men alhier uit het vroeger opgemaakte twaalftal het volgende zestal predikanten en candidaten geformeerd: *Bockhoudt*, Pred. te Krewerd, *Hesse*, Pred. te Tzummarum, *C. van Baumgarten*, Pred. te ten Boer, *Hemmes*, Pred. te Eext, *Poelman* Cand. te......, *Schaaf* Cand. te...... Dingsdag e. k. zal men overgaan tot het doen eener benoeming.

* **Odoorn, 24 Jan.** Den 9den dezer werd in onze gemeente eene collecte gehouden, ten behoeve van niet bedeelde armen. De heer Burgemeester der gemeente gevoelde, hoe schaarsch de verdiensten van den arbeider zijn. ZEA. besloot dientengevolge, eene lijst ter vrijwillige inteekening der ingezetenen aan te bieden. Het geschiedde. Er werden personen benoemd, die met deze lijst rondgingen. De heer Burgemeester begreep, dat men moest ondersteunen, vóór men gedrongen werd te helpen. Men moest den prikkel van eerzucht niet laten sterven. En dit geschiedt, als de honger de woning intreedt. ZEA. wekte de ingezetenen op, om hart en hand te ontsluiten voor de niet bedeelden, en toch behoeftigen in de gemeente. Deze opwekking vond ingang. Maar ZEA. deed meer dan opwekken, hij deed zelf wat hij wenschte, dat anderen zouden doen, en was te Exloo de eerste, die op de lijst inteekende, geene kleine, maar eene aanzienlijke som. — Eene som van ruim drie honderd gulden heeft men op die wijze verkregen. De ingezetenen hebben zich waarlijk milddadig betoond. Dit moet inzonderheid van Valthe worden gezegd; want dit heeft tot genoemde som ruim honderd gulden bijgedragen, eene aanzienlijke som, als het getal zielen in aanmerking wordt genomen. „Maar", zal welligt deze of gene zeggen, 't is beter, dat men werk verschaft." 't Is zoo. Doch men bedenke wel, dat de landlieden in Drenthe op dit punt, over 't algemeen, zeer rekkelijk zijn. In den Drentschen landman is de overtuiging nog niet levendig genoeg, dat ook de stugge heidegrond, als hij maar wordt ontgonnen, zijn goud oplevert. Die overtuiging begint bij dezen en genen in Drenthe wel te leven, maar dat leven is nog te flaauw, om zich krachtig naar buiten te openbaren. De ure, die leven zal en moet wekken door geheel Drenthe, is wel *nabij*, maar zij heeft nog niet *geslagen*. Is Drenthe eenmaal van Kanalen doorsneden, dan zal de Drentsche landman door arbeid laten verdienen, 't geen hij thans in vrijwillige giften uitreikt, soms ook aan onwaardigen.

* **Smilde, 27 Jan.** Treurige en treffende gebeurtenissen volgen hier elkander op! Berigtten we in 't voorgaand no. dezer Courant het plotseling overlijden van den kleermaker *Claas*, terwijl zijne vrouw aan eene daags te voren gekregen beroerte lag; thans moeten we vermelden, dat de vrouw gisteren is overleden eenige uren voor haar man werd ter aarde besteld, zoodat de kinderen, van deze plegtigheid teruggekomen, het oog weer moesten slaan op het stoffelijk overschot hunner moeder. Naar wij vernemen was de man ruim 66 jaren oud en de vrouw 10 jaren ouder.

Meppel, 21 Jan. Eergisteren hield de alhier bestaande rederijkers-kamer eene openbare vergadering, ten behoeve van het patronaat van het oud- diaken gezelschap, die *f* 84- zuiver heeft opgebragt.

— Het patronaat of algemeen diaken gezelschap alhier, heeft even buiten Meppel aan het dieuwe Drentsche kanaal, een stuk grond aangekocht, waarop woningen zullen gebouwd worden voor behoeftige lieden, die daarvoor slechts een betrekkelijk geringen huurprijs zullen betalen. De plannen en bestekken daarvan worden door eenige timmermansbazen vervaardigd.

* **Hoogeveen, 26 Jan.** Gisteren avond werd alhier door eenige Israelitische jongelieden van beiderlei sekse uit deze Gemeente eene Toneel-voorstelling gegeven, die, omdat zoo iets hier zelden voorvalt, nog al opspraak verwekte. De stukken „*De Stille in den Lande of het nut der Dagbladen, en Felix en Louise of de inkwartiering*" werden, naar wij vernemen, vrij wel uitgevoerd.

* **Frederiks-oord, 27 Jan.** Heden in den vroegen morgen is alhier afgebrand het huis bewoond door den heer Onder-directeur *Hulst*, de brand schijnt het eerst door de kinderen die te bed waren, te zijn ondekt; het huis behoorde aan de Maatschappij van Weldadigheid; de lilbare goederen waren voor brandschade verwaarborgd; oorzaak onbekend.

RAADSVERGADERINGEN.

Hoogeveen, 28 Jan. In de j.l. Dingsdag alhier gehoudene Raadsvergadering zijn behandeld de navolgende punten:

1o. Een voorstel van Burg. en Weth. ter bekoming van magtiging, om de Brandspuit no. 4 te mogen zenden aan de Heeren *Gerber en Zn.* te Haarlem, met uitnoodiging, om, na gedaan onderzoek, op te geven, op hoeveel het in orde brengen van die spuit met bijlevering van de vereischte zuigpomp zal komen te staan, en tegen welken prijs zij genegen zijn, die spuit (afkomstig uit het Fabriek van de Heeren *J. L. de Wildt en Comp.* te Utrecht) in koop over te nemen.— 2o. Een voorstel van dezelfden, om zoo nu als in het vervolg de Rijks-commiesen, alhier gestationeerd, of later zullende worden gestationeerd, te belasten met het toezigt op de rigtige inning van de verschillende belastingen, op voorwerpen van verbruik ten behoeve der Gemeente wordende geheven, en hen tot dat einde van de vereischte commissien te voorzien, wijders te bepalen, dat door deze ambtenaren voor dat toezigt, te rekenen van af 1 Jan. j.l. zal worden genoten eene belooning, berekend naar een procent van de zuivere opbrengst van gemelde belastingen in het jaar. — 3o. Een voorstel van dezelfden, geleidende een ontwerp eener instructie voor den te benoemen Commissaris van de Scheepsveeren alhier.—4o. De door Burg. en Weth. ontworpene begrooting dezer Gemeente voor het loopende dienstjaar; — 5o. Een adres van Jan van Dalen, Schipper alhier, houdende verzoek om te worden benoemd tot Schipper van het tusschen deze Gemeente en Meppel op te rigten Trekschuitenveer. — 6o. Adressen van P. Bruins Slot Jz, en W. Berghuis, beide verzoekende om te mogen worden benoemd tot Commissaris van de Veeren alhier.

Waar op besloten is: de voorstellen no. 1 en 2 goed te keuren, de instructie onder no. 3 vast te stellen, de ontwerpen begrooting in handen eener Commissie te stellen — en de adressen aan te houden.

REGTSZAKEN.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

25 JAN. *Veroordeeld: H. B.* te Coevorden en *J. H. L.* te Hebelermeer, bij verstek, wegens frauduleusen invoer, ieder tot eene maand gevangenisstraf; — *H. S.* te Assen, wegens beleediging met woorden van bediendende beambten, tot *f* 10-*n* boete; — *H. de W.*, landbouwer te Zuidwolde, wegens beleediging met woorden en dreigementen van bediendende beambten, tot *f* 20-*n* boete; — *J. B. T.*, kuiper te Meppel, wegens het moedwillig toebrengen van slagen, tot *f* 1-*n* boete.

MENGELINGEN.

Het Russische leger.

Vervolg en slot van het bijvoegsel.

Pruissen, Oostenrijk, Rusland, Frankrijk, Spanje, en ook ons Land hebben bewezen, hoe sterk een Staat ook in den grootsten nood kan zijn, als daarin nog physische en morele volkskracht leeft.

Het Russische leger telt zijne soldaten tot één millioen, ingedeeld in *zeventig* hoofd-corpsen, *vier en zeventig* divisien, *twee honderd een en veertig en een halve* brigades, *drie honderd en twee en twintig* regementen, *acht honderd en negen en tachtig* bataillons, *drie honderd en vijf en twintig* batterijen, *veertien honderd negen en zestig* escadrons, *negen en veertig honderd* compagnien met *vijftig* artillerie parks.

Een verbazend leger! Maar, welke diensten kan het bewijzen? Daarover is de meening zeer uiteenloopend. Sedert 1812 heeft de Russische armee *alleen* nimmer tegen de legers der geciviliseerde groote Staten van Europa in 't veld gestaan, en hoe dapper het toen op Vaderlandschen bodem streed, zoo is het toch niet te loochenen, dat Napoleon meer geslagen werd door de elementen dan door de Russische wapenen. De veldtogten tegen de Turken, Perzianen, Polen en Hongaren bewijzen, bij de ongehoorde Russische strijdkrachten, zeer weinig en daarom moet de proef nog geleverd worden, wat de tien maal honderd duizend gewapende Russen thans zouden uitvoeren. Te ontkennen is het echter niet, dat het krijgswezen in Rusland steeds in volmaking wint, wijl de Keizer alle hem ten dienste staande middelen aanwendt, tot de vermeerdering der militaire kracht van zijn Rijk.

De natuurlijke geaardheid der Nationaal-Russen is echter niet oorlogzuchtig. Zij zijn, volgens het getuigenis van geloofwaardige mannen, die hen lang en nauwkeurig gadesloegen, zacht, vredelievend en geduldig, en zij hebben een afkeer van twist en bloedvergieten, maar de meerderheid heeft wel eenige neiging tot fanatismus. Er zijn secten, waarvan de leden zich levend verbranden, vrijwillig verminken, met zweepslagen pijnigen en levenslang het spreken ontzeggen! De Russische stam heeft inderdaad een afkeer van de militaire dienst, zijne zonen treden hoogst zelden vrijwillig in de gelederen der armée, en als zich een plaatsvervanger aanmeldt, is hij meest altijd een Finlander of een Pool.

Verder zijn volk en armée in Rusland niet één, zooals in Frankrijk en Duitschland. Het Russische leger vormt een gesloten stand, wiens leden, na volbragte dienst, niet terugkeeren tot den ploeg, werkplaats of burgerlijke betrekking. De Russische soldaat slijt bijna zijn geheele leven onder de wapenen. De armée is zijn gezin, de vaandels zijne afgoden, de geschiedenis zijns regements is die zijns levens, zijner ontberingen en zijner overwinningen. De armée is tot eene kaste gemaakt, met geheel eigenaardige vorming, deugden en gebreken, hebbelijkheden en zeden. Soldaten-kinderen of zoogenaamde „kantonnisten" houden bij voorkeur de gelederen der armée voltallig. De zoon eens soldaats, beneden den rang van officier, *moet* soldaat worden. Daarvoor zijn er in en buiten de militaire kolonien, militaire opvoedings-gestichten en kantonnisten-corpsen in menigte over het land verspreid. Is er dan nog gebrek aan militairen, zoo wordt daarin op geheel eigendommelijke wijze voorzien, door recrutering. Het leger heeft ook soldaten, die om eenig misdrijf tot de militaire dienst zijn veroordeeld. Eene menigte feiten, politie-overtredingen, enz., worden gestraft, door de daders in de gelederen der armée te steken, en maken deze, met de soldaten-kinderen, die gelederen nog niet voltallig, dan moet de landbezitter de overigen leveren. Hem wordt opgelegd om 5 of 10 van de duizend zijner onderhoorigen voor den dienst disponibel te stellen en zooveel mogelijk kiest hij daartoe liederlijke, morsige, zwakke en domme sujetten. Hij haalt die uit de woningen, laat hen het hoofdhaar kaal afknippen en transporteert dan het klagend en schreijend contingent naar de depôts. De soldaat dient bij de garde 22 en bij de overige troepen 25 jaar! Hoe zou hem, na zulk een langdurigen diensttijd, nog kracht en lust voor een werkzaam burgerlijk leven overblijven.

Het officiers-corps wordt hoofdzakelijk uit den talrijken adel des Rijks getrokken. In 28 militaire scholen worden steeds 10,000 jongelingen tot den officiers-stand, voor rekening der schatkist, opgeleid. De militaire dienst is ook de

schrikte brug om carrière te maken, wijl de belangrijkste en best bezoldigde posten bij de burgerlijke administratie aan hoogere officieren worden opgedragen. Ministers, Gouverneurs, Gezanten, Presidenten van geregtshoven, zelfs Curatoren van hoogere scholen maakt men van Generaals! En daar men, volgens wettelijke voorschriften, den erf-adel verliest, als hij niet door dienst-adel wordt verjongd, is het natuurlijk gevolg daarvan, dat ieder edelman zich in de gelederen der armée plaatst.

Na het geregelde is het ongeregelde leger van groote beteekenis. Rusland telt geheele volks-stammen, die tot den krijgsdienst zijn verpligt. Zoo heeft de Czar, in den krijgshaftigen stam der Kozakken een voortreffelijk leger, 't welk ruim 126,000 degelijke soldaten zou tellen. In dien stam is elk weerbaar man tot den dienst verpligt en daartoe ook altijd bereid. De Russische zeemagt bestaat uit twee vloten — die der Baltische en Zwarte zee. Zij telt 45 linie-schepen, 30 fregatten, 5 korvetten, 20 brikken, enz., en eene bemanning van ruim 50.000 man, die deels door recruteering, deels door vrijwillige werving in dienst geraken. De zeeliedeu dienen 20 jaren en het officiers-corps heeft in zijne rangen vele buitenlanders.

INGEZONDEN STUKKEN.

Dwingelo, 27 Jan.

Verneemt men van tijd tot tijd uit verschillende oorden dezer provincie zoo wel als uit andere streken van ons Vaderland, dat door de heilzame bemoeijingen van vele weldenkenden, eene heillooze gewoonte door het daarstellen van gepaste middelen wordt tegengegaan, zulks mag ook van deze gemeente gelden. Tegen het einde des voorgaanden jaars toch vereenigden zich eenige notabelen dezer plaats, om het zoogenaamde nieuwsjaars bedelen te keer te gaan, en hunne giften, die anders zoo goed als weggegooid werden, bijeen te brengen, en daaruit, eene wekelijksche uitreiking van geld en de noodigste voedingsmiddelen te doen aan hen, die gewoon waren in de nieuwjaarsweek giften op te halen. Met het gunstigste gevolg zijn deze pogingen bekroond, immers ofschoon voor dit jaar slechts een dertigtal zich hiertoe bereid hebben verklaard, zoo heeft men toch reeds drie weken die uitreiking aan een 26tal huisgezinnen gedaan, terwijl men rekent, nog wel ten minste zes weken hiermede te kunnen voortgaan. Menige toon van dankbaarheid is reeds gehoord, en hoeveelen zullen er nog gehoord worden, vooral nu in dezen duren tijd, daardoor in de behoeften van zoo menigeen voorzien wordt. Het is den menschenvriend aangenaam op te merken, dat, terwijl velen zich aan dezen heilzamen maatregel onttrokken hebben, nogthans uit elke gezindte er tot dat doel zijn toegetreden, de jood heeft niet gearzeld, de afgescheiden trad toe, waar de liberale Christen niet achterwege bleef. Het is den menschenvriend aangenaam op te merken, dat hij het zien mag, dat de commissie, uit leden der onderscheidene gezindten bestaande, met de grootste eensgezindheid en onzijdigheid wekelijks de belangen van allen behartigt. Terwijl wij hopen, dat dit voorbeeld algemeene navolging vinde hopen wij niet minder, dat een volgend jaar, alle gegoeden als een man zich tot dat doel mogen verbinden, de behoeftige zal zijn dank, de Hemelvader zijnen zegen daaraan schenken.

ADVERTENTIEN.

Moest ik, voor vijf maanden, mijne echtgenoote door den dood verliezen, heden in den vroegen morgen trof mij wederom eene gevoelige slag, door het overlijden van mijn eenigst kind, HARMINA HENDERIKA, bijna 1½ jaar oud.

ASSEN, 24 Jan. 1854.

A. F. GOSSELAAR.

Eenige kennisgeving.

PRO DEO!

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te Assen, van den vijfden December 1800 drie en vijftig, behoorlijk op de grosse geregistreerd, is ontbonden verklaard het huwelijk tusschen LUCRETIA ALBERTINA KAMPHUIS en TJALLING VAN HAAGEN, wonende beiden te Beilen en zulks ten verzoeke van de eerste, gratis geadmitteerd bij beschikking der genoemde Regtbank van den zeventienden Januarij 1800 drie en vijftig.

ASSEN, 27 Januarij 1854.

De Procureur der Eischeresse,
A. VOS.

MENSCHENVRIENDEN!

De Brievenbesteller aan het Postkantoor te *Meppel*, A. BRANDLIGT, heeft op den Tweeden Kersdag j. l., een droevig ongeluk ondergaan. Na, als gewoonlijk, op dien dag ijverig zijn werk verrigt te hebben, drong hem de liefde tot zijne schoonouders, die beide ongesteld en ziekelijk waren, naar het nabijgelegene *Wanneperveen*, en begaf hij zich derwaarts op schaatsen; doch helaas! Slechts een half uur na het verlaten zijner woning, werd hij daarin bewusteloos teruggebragt. Die man is door anderen overreden, en zoo ongelukkig gevallen, dat de deskundigen aangebragte hulp te vergeefsch is geweest. Reeds Donderdag daaraanvolgende is hij tengevolge eener bloeduitstorting in de hersenen overleden, en laat eene hoog zwangere echtgenoote en een kind na, die in hem alles verliezen. Het is dien ten gevolge, dat ik mij tot U wend met de bede: **Verzacht het lot dier diep bedroefde en van alles beroofde Weduwe,** zij is het waard, dat gij iets aan haar doet, gelijk hij zulk eene vrouw waardig was. De God der weduwen en de Vader der weezen bewege uw hart tot het uitreiken van een penningske, hetwelk zeker goed besteed zal worden, en geve U de edele zelfvoldoening een goed werk verrigt te hebben.

MEPPEL, 25 Januarij 1854.

D. CARBASIUS,
Directeur van het Postkantoor.

In den morgen van den 26 dezer is op den weg van Spijkerboor naar het Annerveensche Kanaal GEVONDEN: Een **ZILVEREN HOROLOGIE met dito ketting en signet;** die het verloren heeft, kan het met opgaaf van bewijsbare kenteekenen, en voldoening dezer advertentie met eene billijke belooning terug ontvangen bij

JOHANNES VROLIJK te Annerveensche Kanaal.

Uit de Hand te Koop.

BAKKERS-GEREEDSCHAPPEN.

Bij J. POTS te Beilen.

TE KOOP

acht RAMEN met kleine ruiten, zijnde **acht onder- en acht boven-ramen,** voor zeer civielen prijs. Te bevragen bij den Uitgever dezer Courant; brieven franco.

Tegen CIVIELE PRIJZEN, zijn bij K. VENINGEN en S. G. DE VRIES te Hoogeveen, te bekomen:

EENIGE DUIZEND

EIKEN TELGEN

en

Dennen Stikken;

Alsmede **ELZEN- en BERKEN POTERS.**

Palmslag

VAN TWEE

VEENPLAATSEN

EN VERKOOP VAN TE VELD STAANDEN

TURF,

van Mr. H. C. GARSTEN, **OP WOENSDAG DEN 1 FEBRUARIJ e. k., des morgens te 9 uur,** ten huize van HENDRIK WALDA, te Smilde.

DE FINALE VEILING VAN

BOSCHGROND

EN DAAROP STAAND HOUT, BENEVENS VAN DE

Zeijer Veenen,

van de Erven der Heeren VAN DER FELTZ, zal gehouden worden in de Zaal van JAN BERENDS SCHUT te Assen,

OP VRIJDAG DEN 3den FEBRUARIJ 1854
des avonds te 7 ure.

H. H. VAN LIER.

Palmslag.

OP DONDERDAG DEN TWEEDEN FEBRUARIJ 1800 VIER EN VIJFTIG
des avonds te zeven uren,

ten huize van J. OOSTERGETEL te Assen, van de

BOSCHGRONDEN

behoorende aan de erven Mr. G. VOS.

Mr. A. HOMAN,
Notaris.

H. MEFFERT,

BOEK- EN PAPIER-HANDELAAR TE ASSEN

TEGENOVER HET GEREGTSHOF,

beveelt zich bij dezen minzaam aan tot het leveren van al het **DRUKWERK,** dat de *Gemeente-Besturen, Rijks- en Gemeente-Ontvangers, Kerkvoogden, Commiesen, Deurwaarders bij de Regt. Collegien, Deurwaarders bij de Dir. Belastingen en Particulieren* noodig hebben. Hij belooft eene prompte en civiele bediening, en deelt hieronder de prijzen van het DRUKWERK mede:

VOOR GEMEENTE-BESTUREN.

Processen-verbaal van den schouw der wegen en waterlossingen		1½	cent.
Afschriften daarvan		1½	„
Staten van leerlingen op de scholen		1½	„
Stembriefjes voor leden van den Gemeente-raad, de Prov. Staten en de Staten-Generaal	de 100	40	„
Oproepings-brieven van Kiezers (Gemeente-raad, Prov. Staten en Staten-Generaal) (des verkiezende worden de namen der Voorzitters van de Gemeente-raden hier onder gedrukt.)	de 100	70	„
Getuigschiften van gezondheid van vee	de 100	40	„
Certificaten wegens verandering van woonplaats		1½	„
Signalementsstaten van behoeftigen	de 100	f 1,25	
Register van ingekomene stukken	per vel	2½	cent.
Lotingsregister voor de schutterij (Buitenvellen, Binnenvellen)		3	„
Attestatien de vita voor pensioenen		1½	„
Certificaten van onvermogen, *a.* om kosteloos te procedeeren, *b.* voor het regt van successie, *c.* tot voltrekking van een huwelijk	per 100	40	„
Binnenlandsche paspoorten		1½	„
Consenten tot begraving	per 100	30	„
Extracten uit het Register van den Burg. stand		2	„
Processen-verbaal van inlevering van stembriefjes		2½	„
Processen-verbaal van opening van stembriefjes		2½	„
Nationale Militie: Orders aan verlofgangers	de 100	40	„
Nationale Militie: Oproepings-brieven voor verlofgangers	de 100	40	„
Nationale Militie: Modellen litt. BB, K, N, Q		1	„
Bevelschriften tot betaling		1	„
Register van uitgegeven gezegelde patenten		2½	„
Gemeente-begrootingen (buitenvellen en binnenvellen,	per vel	4	„
Kohieren van hoofdelijken omslag (buiten- en binnenvellen)		3½	„
Recapitulatien op die kohieren		1	„
Kohieren van schoolgelden		3½	„

VOOR GEMEENTE-ONTVANGERS.

Rekeningen en Verantwoordingen (buitenvellen en binnenvellen,		4	„
Bijlagen tot de gemeente-rekening in ontvang		1½	cent.
dito dito in uitgaaf		1½	„
Kennisgevingen tot inlegering van militairen voor plaatselijke belastingen	de 100	75	„
Kennisgevingen van aanslag in de belastingen voor de honden	de 100	35	„

VOOR DEURWAARDERS VAN PLAATSELIJKE EN RIJKS-BELASTINGEN.

Dwangbevelen voor plaatselijke directe belastingen,	de 100	90	„
Dwangbevelen van Rijks directe belastingen, model no. 9	de 100	90	„
model no. 10	de 100	90	„
model no. 11	de 100	90	„
Waarschuwingen directe belastingen,	het boek	40	„
Verklaringen van onvermogen, model no. 12,	de 100	60	„
Aanmaningen tot betaling,	het boek	40	„
Processen-verbaal van arrest voor directe belastingen,	de 100	f 1-25.	

VOOR KERKVOOGDEN EN KERKELIJKE ONTVANGERS.

Begrootingen		4	cent.
Tabellen van toelichting op den staat van begrooting		3½	„
Rekeningen en verantwoordingen		4	„
Plans van hoofd. omslag		3½	„
Plans van uiteenzetting van hoofd. omslag (binnenvellen en buitenvellen)		3	„
Opgaven van optreding en aftreding van kerkvoogden		1	„
Lijsten van stembevoegden (buiten- en binnenvellen)		3	„
Converten voor brieven van kerkvoogden aan het Prov. Collegie,	de 100	25	„

VOOR DEURWAARDERS.

Dagvaardingen voor het Hof		1	„
dito voor de Regtbank		1	„
dito voor den Regter-Commissaris		1	„
dito voor den Kantonregter		1	„

VOOR COMMIESEN.

Processen-Verbaal van bekeuring [illegible]	de 100	f 1.00
Processen-Verbaal van bekeuring	„	- 1.30
Moleulijsten	„	- 0.40

VOOR RIJKS-ONTVANGERS.

Declaratoiren voor het patentregt	per boek	f 0.30
dito voor het personeel	„	- 0.30
dito voor slijters in wijnen.	de 100	- 0.40
dito voor kramers en vreemde koopl.	„	- 0.40
Acten van personele borgtogt voor den turf	„	- 0.40
Aanvragen tot inlegering van militairen	„	- 0,40

VOOR TOLGAARDERS.

Staten van opbrengst der tollen		1½	cent.

VOOR PARTICULIEREN.

Opgaven om verandering in de kadastrale stukken		1	„
Aangiften ter bekoming van vrijdom wegens de stichting van een gebouw op woesten grond		1	„
Aangiften ter bekoming van vrijdom wegens ontginning.		1	„
Kwitantiën	de 100	40	„
Wissels	„	40	„

VOOR MOLENAARS.

Aanvrage om 's nachts te malen	de 100	40	

Hetgeen hierin niet met name is genoemd, zal ten spoedigste op aanvrage, in evenredigheid van de hierboven staande prijzen, geleverd worden.

Verder beveelt hij zich aan tot het leveren van alle **SCHRIJF- en KANTOOR-BEHOEFTEN** en het leveren van alle **BIND- en DRUKWERK.**

ASSEN, 24 Jan. 1854. H. MEFFERT.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 20—27 Jan. Geb. H. Zoer en F. Wijkstra. — Bev. T. J. Hofstede, geb. Engelkens, van d.; J. A. Braakman, geb. Strijker, van z.; H. Smidt, geb. Zierts, van z. — Overl. A. Popken, manl. gesl. geb. 74 j.

SMILDE, 15—22 Jan. Bev. G. Oosterhof, geb. Veijer, van d.; P. van den Heuvel, geb. Schwartz, van z.; S. Joldersma, geb. Snippe, van z.

VEEPRIJZEN.

GRONINGEN, 24 Jan. Er was slechts een vette koe ter markt, waarvoor f 170 gevraagd werd; schapen en lammeren, waarin de verkoop tamelijk was, kostten van f 12 tot f 18 en van f 7 tot f 9; kalver te weinig om te noemen en nog voor de markt verkocht; van levende varkens was nog al wat ter markt, die voor de helft verkocht zijn van f 10 tot f 20, dragtige varkens kostten van f 23 tot f 33, geslagte varkens waren er veel en daaronder goede waar, aanvankelijk was er geen verkoop, doch na den middag ging het tamelijk van de hand van f 50 tot f 60 de 100 Ned. ℔.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 27 Jan.

Aan onze graanmarkt was het met den handel weder gering. Tarwe stil. -- Rogge goed prijshoudende, 66, 68 ℔ f 10,60, f 11. -- Boekweit iets trager, 66 ℔ Veen f 8. — Gerst niet omgegaan. -- Dikke Haver ruim prijshoudende, 44, 48 ℔ f 4,55, f 4,95. -- Voer-Haver van 40 ℔ f 4. -- Zwarte dito van 40 ℔ f 3.90. — In zaden gaat niet om. — Raapolie f 40,50.

ASSEN, 26 Jan. Rogge f 10,25, f 10,00, f 9,75. Boekweit f 7,50, f 7.25, 6,75. Boter f 0,90 het N. ℔. Aardappelen f 3,00 a f 2,75. Prijs van het Roggebrood f 0,76 de 6 N. ℔.

HOOGEVEEN, 24 Jan. Rogge f 11,30. Boekweit f 7,75 Boter het N. pd. f 0,76. Zetting f 0,00.

COEVORDEN, 23 Jan. Rogge f 11,25. Boekweit f 8,00. Boter p. N. ℔ 65 ct. Zetting f 0,78.

MEPPEL, 26 Jan. Rogge f 10,60 a f 11,00. Boekweit f 7,00, f 8,75. Boter 1½ N. pd. f 1,30 a f 1,40. Boter per ½ vat f 18,00 a f 19,50. Zetting f 0,77.

AMSTERDAM, 25 Jan. ROGGE bij partij lager afgegeven; 123 ℔ Pruissische f 370 bij gerijf; 116 ℔ nieuwe Archangel f 326; 116 ℔ Odessa f 324; 118 ℔ dito f 330; 117 ℔ oude Gedroogde f 328; en bij gerijf: 115 ℔ dito f 320; 114 ℔ dito f 325. — Overige GRANEN zonder handel. — KOOLZAAD op levering in het Voorjaar £ 1½, op het Najaar £ ½ lager; op 9 vaten Olie in April £ 70½; Sept. £ 65. — LIJNZAAD in een doen; 103, 104 ℔ Archangel f 290; 107 , 108 ℔ dito f 315. — RAAPOLIE op nieuw merkelijk lager; op 6w. f 40,50; Vliegend f 39; 1o Mei f 38,75, 50; Sept. f 36,75, 50; Oct. f 36,75; Nov. f 37; Dec, f 37,25, 37. — LIJNOLIE vast; op 6w. f 31,75; Vliegend f 30,75: 1o Maart f 31; April f 31.25; Mei f 31,50. — HENNEPOLIE op 6w. f 39,25; Vliegend f 38. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 86 a 90. — LIJKOEKEN per 104 stuks f 11 a 14.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 26 Jan. 1854.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	59 5/8
„ „	3	„	71 3/8
„ „	4	„	88 11/16
Amort. Synd.	4½	„	
Handelm.	4½	„	
O. I. Leening	4	„	88 3/8
Aand. Holl. Spoorw.			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	
Haarl. Meer	5	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	100 3/4
Dito 1828/29	5	„	100 3/4
Cert. 1831/33	5	„	90 1/4
Dito 1840	4	„	84
Dito Stieglitz	4	„	83 1/4
Ins. in Assign.	6	„	
Cert. van dito	5	„	

			GEBLEVEN.
Polen. Oblig.	4	pct.	
Spanje. Oblig.	1	„	19 1/16
Obligatien	3	„	40 1/4
Binnenl.	3	„	36 1/16
Amortisable			
Bewijs. Coup.			4 1/4
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	„	
„ „	4	„	
„ Metal.	5	„	66
„ „ N.	5	„	84 1/4
„ „	2½	„	35 1/8
Belgie, Cert.	2½	„	
Rothschild	2½	„	47 1/8
Portug., Oblig.	3	„	24 1/16
„	4		
Amerika Bank-Act.			[illegible]

TER BOEK- EN COURANTDRUKKERIJ
VAN M. T. Sz. GRATAMA, te Assen.

BIJVOEGSEL van de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 14 Januarij 1854.

DE VERTELLER ENZ.

De tegenwoordige Sultan ABDU-'L—MEDJID.
(*Vervolg en Slot.*)

De smaak des Sultans is altijd die van een beschaafd man en heeft hem menigmalen het voorwerp van spot en haat gemaakt van menigeen zijner barbaarsche en krijgslustige onderdanen. Hij is verzot op muzijk, doch hij is er persoonlijk ongeschikt toe: hij heeft een goed oor, doch kan geen speeltuig bespelen, en na zijn leven lang zich geoefend te hebben, heeft hij het niet verder kunnen brengen, dan een enkel liedje op de piano te spelen! Maar dit dient ook bij alle gelegenheden: het is een marsch, dien de Sultan met welbehagen aan elkeen voordreunt. Men verhaalt, dat toen Donizetti den Sultan bezocht, en voor het geheele hof allerlei muzijkstukken had uitgevoerd, de Sultan plaats nam voor de piano, des grooten toonzetters aandacht verzocht en Donizetti op zijnen eeuwigen marsch vergastte. Hij is een warm en verstandig beschermer der wetenschappen en kunsten. In den volsten zin des woords, is het groote onderwerp zijner regering, het voortplanten en beschermen der nijverheid, tot groot verdriet en nadeel van al die fabrieken van oorlogsgereedschap, die zijn vader beschermde, en het is overbekend met hoeveel ijver hij de oproeping van Engeland voor de groote tentoonstelling in 1851 beantwoordde.

In geldzaken is zijn edel gedrag menigmalen aan het licht gekomen. Gedurende dit voorjaar overleed zijne moeder, die, even als alle vrouwen van Turksche Souvereinen, groote schatten in het Serail had vergaderd. Zij stierf, en liet haren geliefkoosden Abdu-'l-Medjid eene som van vier millioen en achtmaal honderd duizend gulden na; — en in plaats van deze belangrijke som tot eigen gebruik aan te wenden, bragt hij die in de schatkist tot welzijn van den Staat. Deze onverschilligheid omtrent geld steekt geweldig af bij de handelingen van allen, die hem omringen; want het is bekend, dat het hem telkens mislukt, als hij de omkoopbaarheid zijner ambtenaren en hooge overheids personen in de provincien wil aan banden leggen. Nog andere hervormingen mislukken hem, b.v. kan hij de geschikter en op Europeschen voet gemodelleerde kleeding geen populariteit geven. Men verhaalt, dat hij onlangs de nieuwigheid invoerde met een kleine klep aan zijnen *fez* (hoofddeksel) te laten maken. De ware Muzelmannen stonden verbaasd. De Sheik-ul-Islams hield hem voor, dat deze dragt met den koran in strijd was, en dat de Sultan dit hoofddeksel dus moest afschaffen. De Sultan onderwierp zich. Maar den volgenden dag verzocht hij dat hoofd der geloovigen een wandelrid met hem te doen; zij reden westwaarts, regt tegenover de ondergaande zon. De Sultan wees den Sheikh elk schilderachtig punt aan, deze merkte beleefdelijk alles op. Maar om alles goed te zien, moest hij de vlakke hand boven het oog houden, om de zonnestralen buiten te sluiten. De Sultan, dit opmerkende, gaf met zijne karwats een hevigen slag over de hand van den heiligen man, en herinnerde hem, dat de Koran verbood een klep aan de muts te hebben, de heilige verstond dit, en de klep verscheen op nieuw aan de *fez* des Sultans. Door eene even gelukkige lezing van den Koran heeft de Sultan ook gevonden, dat hij vrijelijk zijnen geliefkoosden Champagnewijn mogt drinken. Het is bekend, dat zijn vader aan het bovenmatig gebruik van brandewijn is gestorven, hij zelf heeft er grooten afkeer van. Zijn stelregel is, dat de Koran het gebruik van „gegiste" dranken verbiedt, doch dat Champagne niet gegist en dus toegelaten is; en deze lezing is magtig bewonderd door de dames in het Serail, met welke *Abdu-'l—Medjid* meer tijds doorbrengt, dan zijn bestuur wel toelaat. Hij heeft een goed uiterlijk, is niet sterk van gestel, en bemint meer het boogschieten, dan militaire monsteringen. Maar een goed doorzigt bezittende, is hij gelukkig geweest in de keuze zijner legerhoofden en vlootvoogden. Hij zoekt uit alle landstreken de geschikste personen uit, en het gevolg daarvan is, dat, volgens het gevoelen van Mr. David Urquhart, die misschien de eenige bevoegde persoon is, dit te kunnen beoordeelen, Turkije volstrekt niets van Rusland te vreezen heeft. De artillerie is gevormd en aangevoerd door Pruissen; de infanterie door Franschen; en de vloot heeft langen tijd onder de bevelen van Engelschen, vroeger van kapitein Walkes, thans onder kapitein Slade, (die hunnen graad in Engeland behouden hebben) gestaan. Evenwel stelt de Sultan alle pogingen in het werk, om goede officieren en ministers uit Turkije te trekken; en jaarlijks zendt hij eene menigte jongelieden naar Europa, om beschaafd te worden; naar Parijs in de Polytechnische school, — naar Liverpool om den handel, — naar Londen om den scheepsbouw te leeren.

De studerenden zijn gelijkelijk over Engeland en Frankrijk verdeeld; deze daadzaak is veelbeteekenend, en toont aan, dat de Sulan geene bijzondere voorliefde, noch voor het eene, noch voor het andere land bezit. Hij omhelst noch de Engelsche, noch de Fransche partij, en de groote invloed, dien lord Redcliffe over hem heeft uitgeoefend, is enkel die van een zeer bekwaam en talentvol man. Ware hij een Franschman met dezelfde begaafdheden geweest, dan zoude de Sultan diens raad even getrouw hebben opgevolgd.

Iets uit eene kraamkamer.
(*Ruim eene eeuw geleden.*)

DE DAUPHINE VAN FRANKRIJK VÓÓR, IN EN NA HARE BEVALLING, EN WAT ER ALZOO OM GEDAAN WERD.

Op den 29sten Maart 1751 schreef men uit Parijs: „velen maken hier werk van de voorzegging te doen, dat de Dauphine, die in de 5de maand harer zwangerschap is getreden, een *Prins* ter wereld zal brengen. Anderen voorspellen, dat het te wachten geschenk eene *Dame* zal zijn. Er worden aanzienlijke weddingschappen vóór en tegen gedaan."

Was de jong-geborene een *zoon*, dan zou geheel Parijs geillumineerd worden, en in dat vooruitzigt stegen de *kaarsen* een *stuiver* per pond!

Om nu de Dauphine in haar toestand wat te verstrooijen, zong Mademoiselle *le Maure* voor haar te Versailles en ontving tot belooning, behalve vele complimenten, 100 Louis d'or en een gouden snuifdoos met het portret der Vorstin.

In den nacht van 13 September, omstreeks 3 uren, beviel de Dauphine van een *Prins!*

Onmiddelijk werden de klokken van het Stadhuis en van het paleis geluid, op de openbare plaatsen machines geplaatst, uit welke het volk wijn kreeg te drinken, en levensmiddelen werden er uitgedeeld, geillumineerd met een groot aantal lantaarns van eene nieuwe inventie en waarin gedurende verscheidene nachten *waskaarsen* brandden. De winkels waren drie dagen lang gesloten en drie dagen stonden de couriers gelaarsd en gespoord, om de tijding der bevalling naar de vreemde Hoven over te brengen. Men verwachtte, dat vooral de Sultan van Turkije, die zoo dikwijls aan den Franschen gezant vroeg, hoe of het met de Dauphine was, met groote blijdschap de gelukkige bevalling zou vernemen.

Verder werden er aan 600 arme dochters, die in 't huwelijk wilden treden, bruidschatten en nieuwe kleederen geschonken, alsmede een gedenkpenning, met het beeld des Konings en de vermelding van de geboorte van den jongen Prins.

De Parijsche wereld echter, die ook toen reeds in 't booze lag, verspreidde eenige dagen later het gerucht, dat straks al de feestelijk gehuwden, onmiddelijk naar de W. I. eilanden zouden worden getransporteerd.

Menige bruid werd hierdoor zóó beangst, dat zij, de liefde die haar zoo plotseling was aangewaaid, verloochende en zich van de lijst der 600 liet schrappen. Zóó erg maakten het de nijdige oude vrijers en vrijsters, die niet zoo spoedig teregt konden komen, dat zij in liedjes, op eene treurige wijze gezongen, het aanstaande rampzalig lot der jonggehuwden langs de straten verkondigden.

Nu kwam een Aarts-bisschop van Parijs tusschen beide. Hij liet van alle predikstoelen der Hoofdstad aflezen, dat de straat-deuntjes niets dan laster behelsden, en dat hij zijne leeken verbood die te zingen.

Dat gaf weer moed en de verliefdheid kwam spoedig terug. Op den avond, vóór den dag, waarop de bewuste 600 huwelijken werden gesloten, begaven zich al de gelukkige paren naar de parochien, waar zij zouden trouwen, terwijl de ceremonie van den ondertrouw zelve onder het luiden der klokken werd verrigt. Met het aanbreken van den volgenden dag werd het groote bruilofts-feest aan de bevolking, door het losbranden van het geschut bekend gemaakt. Te 9 uur verschenen al de ondertrouwden in de kerken hunner wijken, die met kleeden en een verbazend groot aantal brandende kaarsen waren verlicht. De trouw, onder een grooten toeloop van volk en in tegenwoordigheid van een Schepen der stad, verrigt zijnde, werden de jonggehuwden in koetsen, door particulieren met zeer veel genoegen ter hunner beschikking gesteld, naar de huizen gebragt, waar de bruiloften werden gehouden. In de kerk-wijken van St. Sulpice en St. Roch, werden door de Prinsen en andere aanzienlijke personen, de tafels der echtgenooten bediend en na het eindigen van den maaltijd, werden deze met kostbare geschenken begiftigd. Ter voorkoming van ongelukken, werden in alle kerken, waar de trouwplegtigheid plaats vond en voor de bruiloftshuizen een detachement van het stedelijk garnizoen geplaatst. Verder werd aan elk paar, een aardig sommetje beloofd, voor den eersten *zoon*, waarmede hun huwelijk werd gezegend!

Op den 26 October, dus ruim eene maand ná de bevalling, werd de jonge Prins, die zeer welvarende was, onder het escorte van eenige Zwitsers en gardes, in het vertrek van Madame de Dauphine gebragt, en weldra bragten ook de vischvrouwen van Parijs, alle als dames gekleed, eene visite aan de hooge kraamvrouw. Eene van dit schoone geslacht deed hierbij eene aanspraak, maar toen zij ook de Koningin wilde geluk wenschen, geraakte zij van de wijs, begon te stamelen en zeide in 't laatst zelfs iets van *paling* en *waterbaars!* Hare zusters wierden geel van nijd over die verkeerd-sprekendheid van de heldin der vischmarkt, en te meer, wijl eenige hofdames achter den zakdoek lachten.

Zóó eindigden de feestelijkheden, op deze bevalling gevolgd, in de hoofdstad van Frankrijk, maar er was nog eene andere stad, waar ook aan den jeugdigen Prins werd gedacht, die stad was Constantinopel.

De Fransche ambassadeur aldaar liet, op de tijding van de bevalling der Dauphine, zijn Hotel prachtig illumineeren en gaf vijftig oxhoofden wijn voor zijne deur en *vijftig* voor die van zeker klooster, aan het volk ten beste. De Turksche menigte keek vreemd op van zulk een geschenk en mogt er niet van drinken vóór middernacht. Toen zou het kraantje loopen, maar helaas! de Christenen en de kinderen Israëls hadden, met broederlijke eensgezindheid, reeds *eenennegentig* oxhoofden leêg geproefd.

Waag te Oudewater, waarop voorheen Toovenaars en Toovenaressen werden gewogen.

Het was in den jare 1545, wanneer *Keyser Karel de vijfde* de regering over zijne Rijken en Staten willende nederleggen, zijnen zoone Philips, deze Nederlanden beval, om daarover de Heerschappije te voeren en Z. M. zich van Zeeland in 1546 onder het geleide van eenige Oorlogschepen, naar Spanje liet transporteren. Dog voor dat dien Vorst deese Landen verliet, door dit of dat dorp (zoo men meent) zullende passeeren, geviel dat men aldaar zekere *vrouw*, op valsch aangeven bij den *Regter* van Toverijen te hebben bedreven, in hechtenis had gebragt, daarna verhoort en zij zulks ontkennende, daarop ter pijnbank werd verwesen. Dit *Torment* zelden een min eene vrouw kunnende uitstaan, deed haar bekennen, 't geen ze nog nooit gekent of gedaan had, en dewijl zij zeer wellevend en daar benevens ook nog met goede middelen was voorzien, was haar vonnis haast opgemaakt om *levendig verbrand* te worden en alle goederen *verbeurt* verklaart.

De dag tot de *Executie* gekomen en alles daartoe in gereedheid gebragt, de *wijse Monarch*, van verre uit zijn ... een groote hoop volks daar bijeen vergadert ziende, beveelt aan eenen van zijn Gevolg, in allen haast daarheen te rennen en te vernemen wat dit mogt beduijden, die terstond als in eenen sprong rapporteerde, dat men aldaar eene vrouwe tot *stof* en *assche* stond te verbranden.

De Keijser beval, dat de Executie zou worden uitgesteld, en bij de Regters gekomen, vraagde hij desen: *wat misdaad de Vrouwe had gedaan?* Het antwoord luidde, dat zij eene *Toveresse* was en de *Wet* daartegen gestatueert, wilde men het Heilige Recht niet in onrecht verkeeren. Zij hadden derhalve in deese zaak geprocedeert, als na behoren en de vrouwe gekondemneert, om levendig aan een Paal gebonden en met den vuure verbrand te worden.

De wijse Monarch weetende, hoevele onnoozele menschen, door duijvelsche kunstenarijen, door vuur en water hun leeven verlooren en onze Nederlanders een beter denkbeeld in 't verstand willende brengen, vraagde aan de Rechters of ze de vrouwe, voor dat ze haar de sententie des doods hadden gegeven, wel *gewogen* hadden?

De Rechters, verlegen op die vraag, antwoordden: „wij hebben op ons dorp geen balance!"

„Ga, ga dan onvoorzichtige Rechters, hernam de Keijser, naar de stad Oudewater, daar kund gij uwe rechte weegschaale vinden, zet de Vrouwe daar ontkleed op, met ontvlochte hairen en gij zult zien en bevinden, dat deese Vrouwe ten onrechte door U lieden is veroordeelt en DIT *zal U het waar teeken zijn, wanneer zij* MEER *als 25 ponden zal na boven halen.*

Men zou evenwel nog beter doen, te gelooven, dat het gewigt met de natuurlijke geschapenheid van het Ligchaam deeser Vrouwe maar had overeen te komen."

De Vrouwe werd daarop te Oudewater gewogen en is alzoo onschuldig bevonden en in hare eere hersteld.

De Keijser echter voorziende, dat diergelijke onrechmatige procedures hiermede nog niet geheel een eynde zoude nemen, beschonk, zoo men wil, vóór zijn vertrek uit de Nederlanden, de stad Oudewater met een Praevilegium, hierin bestaande, dat al degene, 't zij van verre zoowel als nabij, zig aldaar op de Stads Waage, tegen dien allerschrikkelijksten Laster van Tooverije, konden laten wegen, ten eijnde daardoor gezuyvert en alle Lasteraaren den mond mogten gestopt worden.

Voor deese tijden plagt men andere proeven, bij 't onderzoeken van Toverije te gebruyken en daardoor zijn er duysenden om een luchje geraakt. Men deed eerst de *beklaagde* drie dagen vasten, dan leijde de Priester eene ijsere bout met wijwater besprengt in 't vuur, zong het lied van de drie jongelingen in den oven, deed vervolgens Misse, gaf de Hostie, beswoer die en bad God, de zaak door een teeken te willen ontdekken. Negen voetstappen verre, moest dan de *beklaagde* gaan en de in 't vuur gelegene gloeijende bout dragen, en zoo hij dat doen kon, bleek zijne onschuld klaar! Hierop omwond de Priester de verzengde hand en verzegelde dezelve. Maar ten derden dage, niet gaaf en gezont zijnde, werd hij in een papieren kleed, vol met duijvels en afgrijsselijke monsters beschildert, tot pulver verbrand. Daar was ook nog eene andere manier, wanneer een *betichte*, wilde hij voor onschuldig worden gehouden, zijn arm tot de elleboog toe in een kookende ketel met water moeste steken; haalde hij die daar ongeschonden uit, zoo was hij vrij, maar was ze verzengt, door het kookende water, dan moest hij in 't vuur verbrand worden. Nog heeft men eertijds in Engeland een proef weten te nemen, door kout water. De priester beswoer daar het water en bond dan den aangeklaagden de duijmen aan de groote teenen, kruijswijse over malkanderen. Wanneer hij nu alzoo in 't water gesmeten zijnde, zonk, (let wel) dan ging hij vrij, maar bleef hij driftig, dan werd hij zonder genade, ten vuure verwesen. Waarlijk het voorzeide vrouwtje kwam er beter af!

Omtrent deese tijd, dat Keijser Karel door het wegen van deese vrouwe, de balance van de stad Oudewater vermaart had gemaakt, en men verstond, dat men daar konde gezuijvert worden van dien grouwelijken laster van toverije, verspreide men daarvan wel haast een gerucht in de Roomsche landen, *Paderborn*, *Munster*, *Keulen* en meer andere, terwijl men ook van nabij personen van Toverije beschuldigt of berucht, vernam, uit noodzake van de proef de *Waag* van Oudewater te moeten ondergaan en zig aldaar plechtig te laten wegen, om zig van den opgelegden laster te zuijveren.

Wy zullen hier voor den Lezer openleggen een Lijst van personen, welker namen in de Registers van de judiciële en dagelijksche acten deeser stede gevonden worden en zijn deze als volgt:

Maria Konings, woonende te Konings in Zurik, in den kerspel van Boekholt, in den gestichte van Munster, gewogen den 24sten Februarij Anno 1644.

Leentje Willems, huijsvrouw van Jan Aartsz, woonende in de Lange Linschoten, onder de parochie van Oudewater, gewogen Anno 1647.

Jacobje Paulus, in de boerschap van Wapenvelt, onder het Schoutampt van Heerde, gelegen in Gelderland, gewogen 2 Meij Anno 1677.

Marritje Cornelis, huijsvrouw van Thomas Bastiaanse, woonende over de Lek in Langerak, gewoogen den 13de Januarij Anno 1681.

Sybilla Essers, jonge dochter, woonende in den dorpe van Kleijnenbroek, onder Zutphen, gewoogen den 23sten Meij Anno 1694.

Aaltje Brouwers, geboortig uit de Heerlijkheijt Heibergen, gewoogen den 25sten September Anno 1694.

Maasje Faassen, huijsvrouw van Jan Aartz bij Vianen, gewoogen den 17 September Anno 1710.

Geertruyd Hendriksz van Beek, weduwe van Christoffel Kladt, woonende op 't Zand te Utrecht, gewoogen den 23sten Maart Anno 1711.

Lijsbet Jans in 't Wout, weduwe van Arriensz Vosmeer, woonende binnen Montfoort, gewoogen 15 Meij 1713.

Neeltje Paulus Pols, geboortig van Berg-Ambacht, woonende in Honcop, gewogen 31 Meij Anno 1728.

Klaas Ariensz. van den Dool, geb. te Noordeloos, en *Neeltje Ariensz. Kersbergen*, geboortig te Lakerveld, man en vrouw, woonachtig op den Dool onder Meerkerk, gewoogen den 21 Junij Anno 1729.

Dus ziet men aan deese weijnige persoonen, hoe zij zig van alle kanten na de waage van Oudewater hebben begeven, om van dien aldervuijlsten Laster gezuyvert te mogen worden. Daar zijn echter buiten allen twijfel, sedert het midden van de sestiende Eeuw veel meer personen gewoogen geworden.

(In een volgend nommer zullen wij een Extract mededeelen, uit de Registers van de Judiciële en dagelijksche Acten der stad Oudewater, inhoudende den tekst van een *certificaat* dat de gewogene werd ter hand gesteld, alsmede de *leges* daarvoor betaald.)

MENGELWERK.

De *Augsburger Zeitung* bevat het volgende verhaal:

„Wij hebben reeds melding gemaakt van eenen vreeselijken opstand aan boord van een in het begin dezer maand in openba-

van binnen geloopen schip. Een omstandig verhaal van dat bloedige en ontzettende drama is thans bekend gemaakt; wij deelen er de volgende bijzonderheden uit mede:

„Op den 6 Augustus van dit jaar, vertrok de *Adolph Verner* uit de haven van Bahia in Brazilië, met eene lading voor Bremen aan boord. De bemanning bestond uit 10 koppen, zijnde 6 Duitschers uit Pommeren, twee Brazilianen, één neger en één Engelschman. Van de zes Duitschers waren vier nog geene 20 jaren oud. De overtogt was vrij moeijelijk gedurende eene maand. Op den 8 September, ten 12 ure ongeveer, werd de kapitein plotseling van achteren door den neger Antonio aangegrepen en met een dolkmes 15 malen getroffen. De stuurman, die hem te hulp wilde komen, wordt door den bootsman Juan de Carroo in den arm gewond en in de kajuit geworpen, waarvan een ander der zaamgezworenen, José de Sylva, de deur verspert.

„Wat de andere manschappen betreft, zij waren in een ander gedeelte van het schip opgesloten geworden, zij wisten echter los te komen en snelden naar het dek, waar de kapitein in zijn bloed baadde. Ongelukkig hadden zij geene wapenen, want hunne vijanden hadden zich van alles meester gemaakt, dat tot aanval of verdediging kon strekken. Deze ellendigen begonnen het schip nu uit te plunderen; in dit oogenblik zag men eenige booten aan den gezigteinder, maar men kon geen signaal geven. De twee Brazilianen en de neger wandelden, nadat zij een varken hadden geslagt, op het dek, rookten sigaren en dreigden de Duitschers; twee hunner hielden voortdurend de wacht. De dag brak aan; men zag een vaartuig, vanwaar men eenig noodlottig voorval scheen te vreezen en het schip trachtte te naderen; de windstilte belette dit echter.

„Tegen den avond vroegen de oproerlingen aan den jeugdigen scheepsjongen, Fritz Bunck, 16 jaren oud, of hij in staat zou zijn om het schip te sturen, waartoe zij niet in staat waren. Op zijn bevestigend antwoord, zendt men hem aan de kajuit, waar zich de kaarten, het kompas, enz. bevinden. Fritz ontmoet daar den Engelschman Benjamin, die naar de oproerlingen scheen over te hellen, en vraagt hem: „Mijn God, wat zal van dit alles komen?" — „Ik weet het niet;" antwoordde hij: „José heeft gezegd, dat zij van voornemen waren heden avond ten 11 ure ons allen te vermoorden en het schip daarna in de lucht te laten springen, of te laten zinken. Men zou mij het leven sparen en in de sloep opnemen, maar de neger zal mij vermoorden als wij aan wal zullen komen, om mijne bekentenis te smoren. Indien wij ontsnappen willen, moeten wij van de eerste gelegenheid de beste gebruik maken en ons vooral van het gereedschap van den timmerman meester maken.

„Intusschen had een woest en vreemdsoortig tooneel tusschen de oproerlingen plaats. Juan had zijnen hoed genomen en dien tusschen zich en den neger gelegd, die hem de hand gaf. Zij hielden elkander onder eene plegtige stilte met de handen boven den hoed ineengeslagen vast; daarna drukte Juan de hand van Antonio aan zijn hart en herhaalde hetzelfde tooneel met Benjamin en José. Hun doel was waarschijnlijk de banden van hun helsch verbond naauwer toe te halen. Intusschen scheen die eenheid niet volkomen, want voor dat Juan te bed ging, beval hij José den neger in het oog te houden, uit vrees dat deze hem mogt vermoorden.

„In het midden van den nacht riep de neger, die iets noodig scheen te hebben, den Engelschman, die hem met eene bijl gewapend nadert." „Waartoe dient dat wapen?" vroeg hij — „Om Heinrich dood te slaan," antwoordde deze; op dit oogenblik springt echter Fritz, die achter Benjamin stond, op den neger toe en beiden brengen hem eenige houwen in het hoofd toe. Hierop ontstond een afschuwelijk bloedbad, de Afrikaan snelt brullend over het dek en laat overal sporen van bloed na; Fritz, die geen oogenblik kan verloren laten gaan, snelt naar Juan en splijt hem onderscheiden malen het hoofd; hij is een lijk! Nu bleef nog José over, die het lot zijner medepligtigen ziende, naar beneden vlugt; de moedige scheepsjongen vervolgt hem met den Engelschman en wil hem nederslaan, toen de bijl aan zijne hand ontsnapt; José wil er zich van meester maken en nu ontstaat eene worsteling, waarbij deze ellendige onderscheidene wonden krijgt.

„Fritz keert daarna op het dek terug; plotseling grijpt de neger hem aan. De moedige knaap worstelt tegen den reusachtigen neger, maar hij wordt omvergeworpen!... Gelukkig echter weet hij zich van zijnen reusachtigen, maar door bloedverlies verzwakten vijand te ontdoen; nu grijpt hij een touw en klimt in de groote mast. Men zal vragen, waar de overige Duitsche matrozen gedurende dit gevecht gebleven waren. Het is eene schandelijke treurige waarheid, dat zij in de masten zaten, waar zij zich verborgen, terwijl zij Fritz alleen tegen den Afrikaan lieten strijden.

„Op den 10 September begint de strijd op nieuw zoodra de dag aanbreekt. Een van de matrozen had een geweer gevonden, dat zich ongelukkig in zulk eenen slechten toestand bevond, dat men er niet mede schieten kon; men valt nu den neger aan; de anderen snellen toe; de zwarte wordt aangegrepen, omvergeworpen, gekneusd, de een hakt hem in de wang, een ander verbrijzelt hem het hoofd met een slijpsteen. Hij smeekt om genade, maar te vergeefs; nu doet hij eene laatste wanhopige poging, rukt zich los en springt over boord. Daar volgt hij het schip een half uur lang zwemmende. Eindelijk gelukt het hem het roer te grijpen en krampachtig klemt hij er zich aan vast. Benjamin toont hem den hemel en zegt hem zich met God te verzoenen. „Neen!" brult de neger en stoot eenen vreesselijken vloek uit. Zijne krachten verlaten hem echter; hij zinkt eindelijk in de diepte! Nu bleef José nog slechts over, die gebonden werd en denzelfden weg als Antonio ging.

„De ongelukkige matrozen dwaalden nu tot 22 September op zee rond, op welken dag zij ontmoet werden door het Hamburger vaartuig *Johan und Helena*, kapt. Boch. Deze nam de uitgeputte bemanning op en bragt ze naar Wesemunde. De opstand was verschrikkelijk, volgens de ooggetuigen; de geheele bemanning stelt den neger als een monster in menschengedaante voor. Toen hij zonder hoop op redding rondom het schip zwom, stootte hij slechts godslasteringen uit. Zonder den onversaagden scheepsjongen was alles verloren. Nog nooit was dergelijk treurspel aan boord van een schip onder Duitsche vlag voorgevallen."

ALLERLEI.

Sedert 1819 is de bevolking van Berlijn meer dan verdubbeld. In genoemd jaar telde zij 201,138, in 't afgeloopen jaar 438,958 inwoners.

Bij 't laatste getal zijn echter ruim 15,000 militairen medegerekend. Deze vermeerdering is te opmerkelijker, daar sedert 1848 de inwoning te Berlijn door de politie niet gemakkelijker is gemaakt. Van 1840—1843 bedroeg de vermeerdering 44,000 en van 1843—1846 ongeveer 45,000 zielen, terwijl die van 1849—1852 slechts 15,000 beliep. Alles voorspelt, dat Berlijn, binnen eens menschen leeftijd, een millioen inwoners zal tellen.

Het fabriek-wezen neemt te Berlijn in hooge mate toe.

Van de 1060 Duitsche fabrikanten, die de Leipziger mis met hunne goederen bezochten, kwamen er 691 uit Pruissen en van deze waren de voornaamsten Berlijners, vooral in zijden-, wollen- en katoenen-waren.

Al wat tot het spoorweg-wezen behoort, wordt gaarne uit Berlijn getrokken, terwijl de landbouw zijne werktuigen aldaar zoekt. Rusland en Polen vooral voorzien zich aldaar van machineriën, metalen en ook gedeeltelijk van koloniale waren; terwijl ook in galanteriën Berlijn hoe langer zoo onafhankelijker wordt van Offenbach, Neurenberg, Weenen en Parijs.

De vreemdeling, die zich meestal onder de Linden en aangrenzende straten ophoudt, zou haast gelooven, dat aldaar alleen officieren zijn, trouwens men telt er 1200, of ledigloopers, die de comedie-affiches lezen, of pakket-dragers, die van en naar de Ministeriën draven. Maar die zijn voet naar de enge straten der Königsstadt, enz. rigt, erlangt daar, te midden van het gewoel der arbeiders, een ander denkbeeld van het leven der hoofdstad.

Verder heeft Berlijn in schier alle deelen der stad, volksbibliotheken, die voor het vrije gebruik openstaan, eene openbare badplaats, die in de afgeloopen zomer gratis door 150,000 en door 52,000 personen tegen betaling van 6 pfenningen werd bezocht, en eene vereeniging tot verpleging van zieken, die in drie jaren 20,300 kranken genees- en heelkundige verzorging tegen den gemiddelden prijs van $21 \frac{1}{2}$ silbergroschen verschafte.

Ook in Pruissen brengt Buitenlandsch kapitaal veel toe tot vermeerdering van de algemeene welvaart.

Bij de laatste telling had Pruissen van de 16,935,420 inwoners, 10,353,994 Evangelische, 6,332,293 R. Catholijke, 1485 Grieksche, 14,780 Mennonitische Christenen, alsmede 226,868 Israëlieten. De Rijn-Provincien tellen 3maal meer Catholijken, dan Protestanten, Posen het dubbele, in Westfalen overtreft de R. Catholijke bevolking de Evangelische met 180,000 zielen, in Silezie en West-Pruissen staan beide in getal genoegzaam gelijk, doch in de overige Provincien hebben de Evangelischen verreweg de meerderheid. In Sachsen komen op 1000 Evangelische Christenen slechts 62, in Brandenburg 16 en in Pommeren slechts 9 R. Catholijken. Wat de Israëlieten betreft — deze staan tot de Christenen in verhouding van 13,6.

—

Toen de dood — nu boete.

De Koning van Zweden vaardigde in 1751 eene ordonnantie uit, waarbij hij, die er bij toedroeg, om de *sterfte onder het vee* moedwillig te helpen verspreiden, gestraft zou worden met den *dood*, na eerst eenigen tijd aan de *galg* te zijn gebonden geweest met een *ossehoorn* in de hand!

—

Op den 13 December l.l. werd tusschen Bonn en Keulen een tooneelgezelschap, bestaande uit 100 personen, in wagens over den straatweg getransporteerd. Dat gezelschap vond zoodanig transport beter en voordeeliger, dan het vervoer over den spoorweg.

Galante briefstijl van den Keizer van Marocco.
(In het jaar 1700.)

Onder andere expressien waer van de Keijser van Marocco sich in een brief aan de Fransche Princesse Douairière van Conti bediende, zijn ook dese: „Charmante Prinses! gij sijt de ijvooren pijlaer van mijn hart, het cristal mijner oogen, de pedestal mijner liefde, het vat van mijn gedachten, de palme van mijne glorie, de globe mijner applicatie, het manna mijns levens, d'echo van mijne stem, het voorwerp mijner conversatie, in één woord, de schatkamer mijner begeerten."

—

Toen de Engelsche gezant bij genoemde Princes, alsmede bij de Hertoginnen de Bourbon en de Maine kwam, werd hij door deze ontvangen, zittende op zeer kostelijke ledikanten, bedekt met een sprei van geborduurd fluweel. De Prinses deed den ambassadeur een armstoel geven, terwijl hij tot bewijs van achting maar weinige edellieden van zijn gevolg ter bedkamer deed intreden.

—

De *Leeuwarder Courant* meldt het volgende:

De meesten van Leeuwarden's ingezetenen kenden voorzeker het hondje, wiens meester reeds sedert verscheidene jaren in het huis van burgerlijke en militaire verzekering alhier overleden was, doch door het arme dier daarin nog steeds werd ondersteld aanwezig te zijn. Om die reden zich steeds voor dat gebouw, ter opwachting zijns meesters ophoudende, hadden de buren, uit belangstelling en mededoogen, het trouwe beest van een hokje en bij voortduring van het benoodigde voedsel voorzien. Het hondje is echter thans eindelijk zijnen meester gevolgd, daar het de vorige week door een der buren dood in het daarbij zijnde water is gevonden. Om de bijna voorbeeldelooze trouw van het dier, echter ook nog na zijnen dood te beloonen, heeft men het niet laten liggen, maar buiten de stad doen begraven.

—

L.l. Woensdag is de beurs te Liverpool het tooneel van hevigen strijd en daarop gevolgd oproer geweest. Makelaars in katoen en in effecten hadden, bij gebrek aan prijslijsten en marktberigten, besloten elkander met sneeuwballen te bevechten en zich, tot dat einde, in twee rijen geschaard. Terwijl zij in het heetste van het gevecht waren, kwam een officier van politie met eenige onderhoorigen hen storen, maar dewijl zij zich luttel aan zijne waarschuwingen bekreunden nam hij eenige strijders in bewaring, onder hevig geschreeuw der overigen, die hem hunne sneeuwballen nazonden. Eene tweede poging der politie bleef even vruchteloos, dewijl de wederzijdsche kampvechters beweerden op hun terrein en in hun regt te zijn, en door den nieuwsgierigen volkshoop ondersteund werden. De in hechtenis genomen belhamels zijn weder ontslagen, maar hunne namen opgeteekend.

CHARADES.

LXII. Mijn 1, 2, 3 dat is een ding,
Dat nooit alleen het huis uitging;
Want weet, hoewel het pooten heeft,
Dat het van 't gaan geen denkbeeld heeft.
Waar 't feest is soms, diner of pret,
Daar is mijn 1, 2, 3 vaak vet;
Maar is 't 2, 1 denk wie 't beleefd,
Dat 1, 2, 3 geholpen heeft,
En wie op zijn gezondheid let,
Make 1, 2, 3 toch niet te vet.
Schoon ik voor mij, 'k beken het stout,
Veel van een vette 1, 2, 3 houd.

LXIII. Met twee paar letters en daarbij,
Nog een ten slotte spelt men mij,
Als mensch heb ik een held beschreven,
Die Hollandsch vijand steeds deed beven,
Maar als iets anders baar ik druk,
En ben een deerlijk ongeluk,
Waarvoor men zich toch kan bewaren,
Door soms gelijk een spook te waren.
Mijn 1, 3, 4 en 5 bindt zaâm,
Mijn 4, 3 is een vrouwen naam,
Zoo is mijn 5, 3 daar beneven,
Mijn 1, 3, 2 doet dikwijls beven,
Ook zelfs den man van kracht en moed.
Mijn 4, 3, 2 wordt vaak ontmoet.
Mijn 1, 3 zegt men tegen kind'ren,
Om hun begeerlijkheid te mind'ren;
Mijn 1, 3, 2, 5 was een man,
Zoo als men niet meer vinden kan.
Mijn 1, 3, 4 is zeer te vreezen.
5, 3, 4 een verheven wezen,
Men leest van hem in 't bijbelwoord.
2, 3, 4, 5 beteekent boord.
Mijn 2, 3, 5 moet aan den wagen,
Somtijds zeer zware lasten dragen.
Mijn 1 en 3 benevens 5,
Is nuttig, ook een tijdverdrijf,
Maar dan is 't kunst en niet zeer vaardig,
Natuur in dezen is veel waardig.
Mijn 2, 3 tot een schip behoort,
Zoek hieruit nu het moederwoord.

—

LXIV. Ik ben zeer klein, zeer dun en ligt,
En nogthans van zeer groot gewigt.
Een bood' van goed en kwaad, van leven en sterven,
Reiz' ik in 't rood en wit, en zwart en andere verwen,
En van gedaante, een Engel, mensch of beest.
Ik ga, ik stoom, ik vlieg, doch rijd het allermeest.
Die mijn vertrouwd geheim vermetel aan durft randen,
Valt, na 't bewijs, in regterlijke handen.

Oplossingen van Charades.

No. XX. *Het Heden.* Goed opgelost door I. Isaäcs en M. C. Lezer te Assen. De anderen misgeraden.

No. XXI. *Keukenklouwer.* Goed opgelost door H. Hiddingh te Annerveen, S. K. Uri te Assen, H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, IJ. J. Klooster en C. F. Hartman te Donkerbroek, B. te E., M. A. van Groningen te 's Gravenhage, G. P. Coelingh en J. Gelder te Meppel, A. G. v. R. v. Clant en J. Meijer Drees te Veenhuizen, J. Oosterloo en J. Bonkes te Wijster.

No. XXII. *Tegen zijn zin.* Goedgeraden door I. Isaäcs, M. C. Lezer en S. K. Uri te Assen, H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, A. A. L. te Dalen, B. te E., K. v. d. Werf te Frederiks-oord, M. A. van Groningen te 's Gravenhage, A. G. v. R. d. Clant en J. Meijer Drees te Veenhuizen, J. Oosterloo en J. Bonkes te Wijster.

No. XXIII. *Een raadsel.* Goedgeraden door H. J. v. C. te Beilen. Alle anderen misgeraden.

No. XXIV. *Een lamp.* Goedgeraden door S. K. Uri, I. Isaäcs en M. C. Lezer te Assen, H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, A. A. L. te Dalen, IJ. J. Klooster en C. F. Hartman te Donkerbroek, B. te E., M. A. van Groningen te 's Gravenhage, G. P. Coelingh te Meppel, J. Meijer Drees te Veenhuizen, J. Oosterloo en J. Bonkes te Wijster.

No. XXV. *Barbarye.* Goedgeraden door S. K. Uri, M. C. Lezer en I. Izaäcs te Assen en IJ. J. Klooster te Donkerbroek. De anderen misgeraden.

No. XXVI. *Een kuil* of *gat.* Goedgeraden door S. K. Uri, M. C. Lezer en I. Isaäcs te Assen, H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, B. te E.. M. A. van Groningen te 's Gravenhage, J. Meijer Drees te Veenhuizen, J. Oosterloo en J. Bonkes te Wijster.

No. XXVII. *Rijkdom.* Goedgeraden door H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, IJ. J. Klooster en C. F. Hartman te Donkerbroek, B. te E., G. P. Coelingh te Meppel, A. G. v. R, d. Clant te Veenhuizen, J. Bonkes en J. Oosterloo te Wijster.

No. XXVIII. *Ledel.* Goedgeraden door S. K. Uri te Assen, H. J. v. C. te Beilen, A. A. L. te Dalen, IJ. J. Klooster en C. F. Hartman te Donkerbroek, M. A. van Groningen te 's Hage, G. P. Coelingh te Meppel, J. Oosterloo en J. Bonkes te Wijster.

No. XXIX. *Kracht.* Goedgeraden door H. J. v. C. te Beilen, J. Bonkes en J. Oosterloo te Wijster.

No. XXX. *Lekkerkerk.* Goedgeraden door S. K. Uri te Assen, H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, IJ. J. Klooster en C. F. Hartman te Donkerbroek, B. te E., M. A. v. Groningen te 's Hage, J. Meijer Drees te Veenhuizen.

No. XXXI. *Adam.* Goedgeraden door dezelfden als de vorige, doch niet door S. K. Uri en Meijer Drees en wel door J. Oosterloo en J. Bonkes te Wijster.

No. XXXII. *Tafeldans.* Goedgeraden door H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, J. Meijer Drees te Veenhuizen.

No. XXXIII. *Een Evenaar* of *balans.* Goedgeraden door dezelfden als No. XXX en bovendien door A. A. L. te Dalen, J. Oosterloo en J. Bonkes te Wijster.

No. XXXIV. *De Echo.* Goedgeraden door S. K. Uri te Assen, H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, IJ. J. Klooster te Donkerbroek, B. te E.

No. XXXV. *Eene wereldkaart.* No. XXXVI. *Soldij.* No. XXXVII. *Kanarievogel.* No. XXXVIII. *Boileau.* No. XXXIX. *De slaap.* No. XL. *Kakkerlak.* No. XLI. *De stip boven de i.* No. XLII. *Eene naainaald.* No. XLIII. *Maandag.* No. XLIV. *DIX.* No. XLV. *De reus Goliath.* No. XLVI. *De bijbel.*

BIJ M. T. Sz. GRATAMA, te Assen.

BIJVOEGSEL van de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 28 Januarij 1854.

DE VERTELLER ENZ.

Vreemdsoortig schip. — Vreemdsoortige kapitein. — Vreemdsoortig scheepsvolk.

Wij zijn in New-York. Op het uiteinde van het havenhoofd no. 5 ligt een zeer vreemdsoortig schip. De eene zijde is gitzwart geschilderd, met wit gangboord, zooals gewoonlijk zeerooverschepen Maar de andere zijde is geschilderd zooals elk ander gewoon koopvaardijschip; waardoor het dat schip gelukken kan, in den Griekschen Archipel zeilende, naar gelang het een zeeroover of een oorlogschip ontmoet eene of andere zijde te toonen. Is het een oorlogschip, dan vertoont hij zijne koopvaardij-zijde — maar is het een Grieksche zeeroover, dan vertoont hij zijne oorlogszijde — en wordt in beide gevallen als vriend en bondgenoot geëerbiedigd.

De naam van het schip is *Euphrosyne*. Het heeft eene grootte van zeshonderd tonnen, is als bark gebouwd in 1847, en wel in Engeland; het kwam in de haven van New-York na eene vaart van de Sandwich-eilanden. Zijn eigenaar, kapitein *Barris*, is een jong man, die bij deze vaart slechts zijn eigen genoegen bedoelt, maar die, om tevens zijn volk werk te geven, hier en daar ladingen inneemt, en daardoor niet alleen *dit* doel bereikt, maar ook tevens een gedeelte zijner uitschotten terugbekomt. Kapitein *Barris* is een schatrijk Engelschman, die zich in het hoofd gesteld heeft den geheelen aardbol te bezeilen met een schip, naar zijne eigene gedachte gebouwd, bemand en beschilderd. Het schip bragt te New-York eene lading olie en walvischbeenderen aan, en nam eene lading in voor Engeland van rijst, rozijnen en raapkoeken. Wanneer het schip in eene haven komt, gaat de zonderlinge kapitein de haven bezoeken, stoort zich verder niet aan zijne manschappen, en laat alles aan zijn eersten officier over. Het schip zelf is een snelzeilend en buitengewoon goed zeeschip. Kapitein *Barris* heeft met hetzelfde schip reeds vier jaren den Oosterschen Archipel bevaren, handel drijvende tusschen Calcutta en Japan. In Australie heeft hij meest alle eilanden der Zuidzee bezocht, van de hoofdhavens af tot de minst beteekenende eilanden toe, maar altijd met het doel Engeland te bevoordeelen.

Het merkwaardigste echter in de geschiedenis van de *Euphrosyne* is de volmaakte eensgezindheid, die in de zoo schijnbaar onvereenigbare deelen bestaat. Het scheepsvolk bestaat ongeveer uit 30 man, behalve de vrouwen en kinderen, en wel — uit Japannezen, Maleijers, Mozambiquers, Chinezen, Balinezen, Bengalezen, Sandwichers, Engelschen, Ieren, enz. De geheele bemanning van het schip leeft altoos in de volmaakste overeenstemming. De kapitein en de eerste officier zijn de eenigen, die de kajuit bewonen. Als een bewijs dat de manschappen gehecht zijn aan hun opperhoofd, mag dienen, dat zij niet één, maar meermalen aan de verleiding der desertie zijn blootgesteld, maar dat nooit één van de bemanning voor de verzoeking is bezweken. Allen leven reeds jaren lang onder het dek van hetzelfde schip, en geene beproeving kan hun dat schip doen verlaten. Zij worden goed betaald en goed behandeld door den kapitein, die een soort van aartsvaderlijk gezag over hen uitoefent. Toen, eenigen tijd geleden, het scheepsvolk te San Francisco in Californie geheel aan zich zelf werd overgelaten, en aan alle verzoekingen werd blootgesteld, om de goudmijnen te gaan bewerken en het schip te verlaten, was er niet één enkele die zich liet verlokken, allen keerden tot hun schip terug, in spijt van het voorbeeld, hun door de bemanning van andere schepen gegeven, die allen om goud te zoeken, hunnen bodem hadden verlaten.

Het schip, de kapitein, de bemanning zijn zeker iets nieuws in de geschiedenis van het zeewezen. Kapitein *Barris* heeft het voorbeeld gegeven, op welke wijze men den zeeman zijn schip kan doen beminnen. Zijne levenswijsheid heeft hem het middel aan de hand gegeven, de zoo zeer verschillende bestanddeelen zijner bemanning onder zijnen eenigen wil te doen bukken, en in het kleine het bewijs te geven, dat niet de ruwe kracht, maar dat welwillendheid de oppermagt verzekert van het hoofd van eenen staat, van eene provincie, of van welk gedeelte ook van een bestuur, hetzij groot, hetzij klein.

Het aantasten of verbrengen van een ligchaam, dat op niet natuurlijke wijze het leven verloor.

Dikwijls heeft men zich verwonderd of bedroefd over de gewoonte van menschen, vooral uit den geringeren stand, om, als zij een drenkeling vinden, dien òf in 't water te laten liggen òf even op het drooge te trekken en dan van de zaak het allereerst kennis te geven aan de justitie. Inmiddels is de ongelukkige, die bij spoedige geneeskundige hulp welligt nog het leven had behouden, aan zijn lot overgelaten en wie weet hoe menigeen daardoor een wissen prooi werd van den dood!

Van waar die vrees der menigte om zich die ongelukkigen op krachtdadige wijze aan te trekken — om hen op eene plaats te brengen, waar geneeskundige hulp is te vinden? zij is toch anders zoo genegen, om bij 't ongeluk van anderen, de krachtige helpende hand uit te steken en daardoor dikwijls betere redding aan te brengen, dan het goud met milde hand uitgestrooid kan aanbrengen. Men zoeke den oorsprong van die weifeling, ja van die vrees, in het *verleden*. De denkbeelden daaromtrent zijn van geslacht op geslacht overgegaan, en wat de vader den zoon op 't hart drukte, 't zij ten goede of ten kwade van eenige zaak, is niet gemakkelijk uit het hart der levenden te verdrijven.

Onlangs vonden wij, aangaande deze zaak iets, geschreven, dat wij onze lezers willen mededeelen, het aan hun oordeel overlatende, in hoeverre zij, ook daarin, de oorzaak vinden van den afkeer of vrees der menigte, om zich met ligchamen te bemoeijen, die vermoedelijk een niet-natuurlijken dood vonden.

Men leze het volgende:

„Het is mede ten gevolge van de Crimineele jurisdictie, in de heerlijkheid Almelo (Overijssel), dat „wanneer ijmant in het Buijten-Gezigt, de stadt of in „Vriesenveen komt te verongelukken, het doode ligchaam door niemant mag worden aangetast, voor en „aleer den Rechter in het Buiten-Gezigt, alleen, en in „de Stadt nevens de Burgemeester, of in het Vriesenveen den Scholtis aldaar, daar over gehaalt zijn, en „'t selve hebben gevisiteert, om reden, dat het aantasten of verbrengen van een ligchaam, dat niet natuurlijker wijze van 't leven ter dood is gekoomen „voor de *primus gradus jurisdictionis* werd gehouden. „Waarom in Holland, door privilegie van vrouwe Margarethe alnog in gebruik is, dat men een drenkeling, „die bevonden werd dood te zijn, met de voeten in 't „water moet blijven laaten leggen, na 't gebruik van „*Groenew. de Legib. Alrog. ad. l.* 1. *l.* 2. *C de Bon.* „*eor. qui scb. mort. consiv. n. g.*"

Het Russische leger.

Vervolg van no. 7.

De stam der zoogenaamde *Groot-Russen* telt *veertig* millioen inwoners, alzoo, tweederde der geheele bevolking en deze hebben in geschiedenis, zeden, taal, godsdienst en verkeer, zeer veel dat hen broederlijk verbindt en dat andere Volken van het Oosten en Westen, alleen in Staats-gemeenschap levende, ten eenemale missen. Rusland is niet tot een kunst-staat gevormd, door eene zamenkoppeling van de vreemdsoortigste Volks-stammen, zooals b. v. Oostenrijk, maar het is veel eer een Nationaal-staat waarvan het Volk der Russen den kern of het fondament is, terwijl de andere veroverde stammen de Kozakken, Klein-Russen, Polen, Finnen, Tartaren, om hunne betrekkelijke kleinheid, te minder in staat zijn, aan het Rijk des Czaars het karakter van een Nationaal-staat te ontnemen, wijl zij gedeeltelijk door afkomst, godsdienst, taal en zeden aan den Russischen hoofdstam verwant zijn.

Maar, hoe men dan ook denke over de Russische Staats-inrigtingen zonder] diep politiek inzigt, is het toch gemakkelijk te ontdekken, dat een Staat, die een volk in volle nationale eenheid omvat, onder alle omstandigheden, door de Natie van het Buitenland als een magtig tegenstander is te achten.

En hoe is het nu met de oorlogs-kracht van Rusland?

Zoo als men wel zal willen erkennen, hangt die kracht af van verschillende eigenschappen, maar bovenal van de kracht eens volks. Een talrijk en geoefend leger— eene welvoorziene schatkist — degelijke veldheeren, zijn de hoofd-bestanddeelen van de weerbaarheid eener Natie, doch alleen zijn zij niet voldoende. Als het oorlogsgeluk de vaandels ontvlugt, de vloten verstrooit, de openbare kassen heeft geledigd is een moedig volk nog niet geheel ten prooi van den overwinnaar. Heeft de arm kracht en het hart moed, dan bestelt het zijne dooden ter aarde, en zendt, wat het nog weerbaar overig bleef, in 't veld en op de vestingwallen, brengt zijn laatste geldstuk in de schatkist en zijne gouden en zilveren kleinoodien in den smeltkroes.

Zie het vervolg in de Courant.

LANDBOUW.

Maaiwerktuigen:

Vroeger is gezegd, dat het Maaiwerktuig volgens Bell, het beste voldaan heeft op de laatste groote tentoonstelling der Koninkl. Engelsche Maatschappij van Landbouw, te Gloucester. Het is bekend, dat de Engelschen eenen spoorslag hebben gevonden in het op nieuw beproeven dezer werktuigen, doordien er twee op de wereld-tentoonstelling te Londen werden aangebragt door Amerikanen, en men vernam dat de een, M'Cormiek, jaarlijks 1500, de andere, Hussey, 800 tot 1000 van die werktuigen in Amerika sleet. Men heeft toen de geschiedenis der Graanmaaijers nagezocht en bevonden, dat het werktuig van M'Cormiek, reeds door Ogle in 1822 uitgevonden, beschreven staat in een werktuigkundig tijdschrift, en dat Patrick Bell, een thans nog in leven zijnde geestelijke, in 1826 een werktuig heeft uitgevonden, hetgeen eigenlijk hetzelfde is als dat van Hussey. In 1849 zelfs heeft hij daarvoor van de Schotsche Landbouw-Maatschappij eenen prijs van *f* 600 verworven. Croskill, de fabrijkant van het te Gloucester bekroonde werktuig, heeft dan ook met een edel gevoel van regt de door hem verkregen medaille aan den waardigen heer Bell geschonken.

De Amerikanen alzoo hebben hier de Engelschen den loef afgestoken, door met de uiterste volharding deze werktuigen zoolang te beproeven, te veranderen en te verbeteren, totdat zij naar wensch hun werk verrigten. Zij hebben dus niet de eer der vinding maar wel die der toepassing op de praktijk.

Bell's werktuig, door twee paarden gedreven, welke alle drie uren verwisseld worden, en dus met vier paarden en twee man, maait zes bunders daags.

Op de zoo evengenoemde tentoonstelling te Gloucester is dit jaar weder een ander Maaiwerktuig van Amerikaansche vinding vertoond. Het snijdt, of knipt eigenlijk het graan als de vorige, maar harkt dit dan tot garven te zamen. die zijdelings op den grond nedergelegd worden. (*Landb. Ct.*)

Arbeid voor gevangenen.

In de jongste jaren is in verschillende Rijken dikwijls op de dringende noodzakelijkheid gewezen, om de werk-verschaffing aan gevangenen op meer solide grondslagen te vestigen, dan gewoonlijk geschiedt, door contracten met particuliere fabrikanten, terwijl ook in vele opzigten de klagt der industriëlen, over het overvoeren der markt door den arbeid der gevangenen, gegrond is, en het ook reeds gebeurde, dat in sommige gestichten, door van buiten komende omstandigheden, de fabrijkmatige arbeid plotseling moest worden gestaakt.

Van daar, dat de vraag is opgeworpen: „welke arbeid is voor gevangenen het meest aan te bevelen: *de fabrijkmatige of de land-arbeid?* Men zal gereedelijk erkennen, dat plaatselijke omstandigheden veel invloed behooren uit te oefenen op de beantwoording dier vraag, maar over 't algemeen kan men toch beweren, dat de werk-verschaffing aan gevangenen het best de nationaal-maatschappelijke belangen bevredigt, als men haar zoekt in die bedrijven, welke nog gebrek hebben aan arbeids-krachten, en die juist, door dat gebrek, binnen te beperkte grenzen worden uitgeoefend. Daarom is het, dat velen sterk ijveren om de gevangenen met arbeid op het land bezig te houden. Dat de fabriek-arbeid in de gevangenissen eene onregtvaardige concurrentie schept, is, zoo als men reeds aanmerkte, niet geheel te loochenen. Daarenboven, alle arbeid, die eene opeenhooping van fabrikaat ten doel heeft, eischt ook het zamenbrengen van een groot getal gevangenen in eene beperkte ruimte, en dat zal gewis hunne zedelijke verbetering niet bevorderen. Beter zou het zijn, deze individuen op het land of in de nabijheid van steden in de warmoeserijen bezig te houden. De tegenwerping, dat er voor gevangenen weinig gelegenheid zal bestaan voor zoodanig werk, is op te lossen, door te antwoorden, dat gevangenissen niet aan plaatsen, waar zij zich thans bevinden, zijn gebonden, en dat in verschillende Provinciën wel oorden zullen zijn aan te wijzen, waar men gevangenissen kon bouwen, ten einde de bevolking, in den omtrek daarvan, tot ontginning of exploiteering van den grond te gebruiken. Nog lang zou de landbouw zulk eene concurrentie van arbeidskrachten kunnen volhouden. Gaarne geven wij toe, dat van de rigtige leiding van zulk eene werkverschaffing veel zou afhangen, maar de voorbeelden zijn er reeds, onder anderen in Pruissen, hoe zegenrijk zij in de gevolgen kan zijn.

Proeven bij vee-voederen.

Eene Landbouw-Maatschappij te Leipzig doet tegenwoordig, met de meeste zorg en door hoogst bekwame lieden, proeven nemen, ten einde wetenschappelijke vragen betreffende den landbouw zoo grondig mogelijk te kunnen beantwoorden.

In het vorige jaar zijn proeven genomen met het voederen van schapen, en daarbij onder anderen tot algemeene resultaten verkregen, dat het zoogenoemde onderhouds-voeder, hetwelk een schaap behoeft, niet van het ras afhangt, maar alleen evenredig is aan het levend gewigt van elk voorwerp; hooi geeft alleen onderhouds-voeder; tot mestvoeder kan men geen meer geconcentreerd voeder (meel, koeken, wortelgewassen) missen; veranderingen in den warmte-toestand der stallen, hebben weinig invloed op het meerder of minder toenemen in gewigt van de dieren, veel minder althans dan veranderingen van voedsel; het drinken vermeerdert of vermindert met den warmte-graad van den stal; de hoeveelheid uitwerpselen is evenredig aan de hoeveelheid drinken enz. (*Nijv. C.*)

Akkerbouw zonder vee.

In Saxen is thans eene boerderij, welke men in de laatste 14 jaren maar eenmaal met stalmest heeft gemest, en waar alle oogsten zonder onderscheid op het veld verkocht zijn geworden. Eerst is er gemest met raapkoeken en beendermeel, doch in de laatste jaren bij voorkeur met guano. Het land bevindt zich in eenen uitnemenden toestand, en de winsten hebben sommige jaren *f* 180 per bunder bedragen. Op de geheele aanzienlijke bouwerij werden, behalve de paarden, geen ander vee dan slechts twee koeijen gehouden. Tegen den winter daarenboven werden de paarden verkocht, om in het voorjaar weêr door anderen vervangen te worden. (*Nijv. C.*)

Brood uit wortels.

In Wurtemberg zijn proeven genomen, om brood te bakken uit wortels (geele wortels, penen, bepaaldelijk de verscheidenheid welke men daar riesenmöhren noemt), vermengd met meel van graan en boonen. Men hoopte daardoor een goedkooper brood te verkrijgen, dat den aardappel zoude kunnen vervangen, en schijnt daarin wel te zijn geslaagd.

25 pd. Roggenmeel, 15 pd. geraspte en in stoom gekookte wortels en 4 pd. water gaven 40 pd. deeg en 36 pd. brood bij eene eerste proeve. Bij eene tweede gaven 17 pd. meel van spelt met 20 pd. wortels, 36 pd. deeg en $31\frac{1}{2}$ pd. brood. Hieruit is ligt op te maken in hoever dit brood voordeeliger is dan dat van meel alleen.

Men prijst den smaak zeer en acht het brood volkomen geschikt tot dagelijksch voedsel. (*Lb. Ct.*)

HANDEL EN SCHEEPVAART.

Vleesch-aanvoer, verbruik en prijzen te Parijs.

(in 1852 en 1853.)

Op de Parijsche markten werd ter verkoop aangevoerd:

	1853	1852
Ossen	176,261	171,295
Koeijen . . .	38,154	34,657
Kalveren . . .	69,664	70,744
Schapen . . .	1,309,630	1,126,478

Alzoo in 1853 aanzienlijk meer aangevoerd dan in 1852, en wel 3,966 ossen, 3,497 koeijen en 183,160 schapen. Kalveren werden er echter in 1853 ruim 1000 meer aangebragt.

Do prijzen leverden het volgende verschil op:

Middenprijs Ned. ℔	1853	1852
Ossen	1 franc 1 c.	〃 fr. 86 c.
Koeijen	89 〃	〃 〃 75 〃
Kalveren	1 〃 25 〃	1 〃 12 〃
Schapen	1 〃 21 〃	1 〃 4 〃

De gemiddelde zwaarte van het vee, geslagt, was:

Een os 330 — eene koe 232 — een kalf 57 en een schaap 17 Ned. ℔.

Dit gewigt tot grondslag nemende, vinden wij de volgende hoeveelheid vleesch in genoemde jaren ter markt gebragt:

	1853	1852
Ossen . . .	58,199,120 N. ℔	56,857,350 N. ℔
Koeijen . .	8,531,728 〃	8,040,424 〃
Kalveren . .	3,970,846 〃	4,032,408 〃
Schapen . .	22,263,846 〃	19,150,126 〃
Totaal	92,985,552 N. ℔	88,080,308 N. ℔

In 1853 werden er dus 4,905,246 N. ℔ vleesch meer verkocht dan in 1852.

Maken wij nu eens de rekening van den gemiddelden prijs in beide jaren op:

1853			
Ossen . .	58,199,130 N. ℔	à 1 fr. 1 c. . .	58,781,121 fr.
Koeijen. .	8,551,728 〃	〃 〃 〃 89 〃 , .	7,611,038 〃
Kalveren .	3,970,848 〃	〃 1 〃 25 〃 . .	4,963,560 〃
Schapen .	22,263,846 〃	〃 1 〃 21 〃 . .	26,939,253 〃
Totaal	92,985,552 N. ℔		98,294,972 fr.

1852			
Ossen . .	56,857,350 N. ℔	á 〃 fr. 86 c. . .	48,897,321 fr.
Koeijen. .	8,040,424 〃	〃 〃 〃 75 〃 . .	6,030,318 〃
Kalveren .	4,032,408 〃	〃 1 〃 12 〃 . .	4,516,297 〃
Schapen .	19,150,126 〃	〃 1 〃 04 〃 . .	19,906,151 〃
Totaal	88,080,308 N. ℔		79,350,067 fr.

De *Courier de Marseille* meldt, dat in het jaar 1853 de handelsvloot, bestaande uit 30,000 vaartuigen, daarvan 1607 heeft verloren. Alzoo meer dan 5 pct. — een cijfer, dat tot op $3\frac{3}{4}$ behoort verminderd te worden door aftrekking der schepen, die meer dan 10 á 15 jaren oud waren.

11 pct. van de schepen, over de 15 jaren, ging verloren.

NIEUWS UIT KERK EN SCHOOL.

De Bisschop van Londen wil het plan van Hume, om in de city 30 kerken te sloopen en in plaats daarvan nieuwe gebouwen in de voorsteden op te rigten, wel verwezenlijken, maar wenscht vooraf te weten, welke kerken zoo weinig bezocht worden, dat men die kan ontberen.

—

Volgens eene officieele opgave telt men thans in Galles (Engeland) *vijfendertig* verschillende godsdienstige secten, allen behoorlijk georganiseerd! Men heeft er zelfs meer, maar wier aantal leden niet groot genoeg is, om den naam van gezindte te kunnen dragen.

—

De Bisschop van Limburg (Nassau) die onlangs eigener autoriteit acht pastoors benoemde, wierp dezer dagen weder een nieuw conflikt op. Hij kocht te Stadawar een huis tot eene Catholijke stichting en in plaats van die koop op zijn eigen naam te stellen, eischte hij dat die werd geplaatst op naam van den *Bissshoppelijken stoel*. Het justitie-ambt weigerde dit, omdat de ambtelijke betrekking van Bisschop geen voortdurende juridische persoon vertegenwoordigt en dus voor die betrekking, als zoodanig, geen eigendom kon worden verworven.

De Bisschop gaf voorshands toe, doch wendde zich toch in deze zaak tot het Ministerie van Justitie. 't Kon nog eens weer te pas komen!

—

Christelijke Vereeniging.

In Frankrijk heeft zich eene *Vereeniging* gevormd, zich ten doel stellende, om de volgende „hoofd-leeringen", die den grondslag van alle Christelijke gezindheden uitmaakt, meer en meer in beoefening te brengen:

Liefde tot God, Schepper en Vader van alle menschen.

Liefde tot alle menschen, onsterfelijke schepselen en kinderen Gods.

Liefde tot Jezus Christus, Zoon van God en redder der menschen.

De bemoeijingen der Vereeniging worden door drie comités behartigd, en wel door:

Een comité van liefdadigheid, 't welk wél doet aan alle menschen, zonder te letten op godsdienst of nationaliteit.

Een comité voor de scholen en van patronaat, van toezigt en bescherming. 't welk zich bezig houdt met het onderwijs en de opvoeding van kinderen en vondelingen, volgens de principes van de vereeniging.

Een comité, 't welk de principes der vereeniging doet kennen en verspreidt door vergaderingen en geschriften.

De oudste Maire van Parijs, lid der Wetgevende Magt en van den centralen Raad der Hervormde kerk, de heer Odier, is president van eerstgenoemd comité, waarvan ook leden zijn de heeren Coquerel, vroeger predikant bij de Waalsche gemeente te Amsterdam, nu predikant te Parijs, Figuier, Maret, Souvestre, Quatreface, de hoogleeraren Waddington en Weiss, enz. De „Christelijke Vereeniging" voldoet aan twee behoeften des tijds.

Vooreerst tot aankweeking en versterking van het Godsdienstig *geloof*, noodig voor het geluk des menschen, voor het heil des Staats. De godsdienst, zegt zij zeer juist, is geene uitvinding van den verstandigen en vreemd aan den minkundigen, noch eene dwaling van den onwetenden, die ontbeerd kan worden door de verlichten.

De Godsdienst is behoefte voor alle stervelingen.

Ten anderen echter is het noodzakelijk, dat bij den soms blinden ijver en de verdeeldheid, door het meer der geloofs-leven thans verwekt, de vrienden van *vrede* en *gematigdheid*, altijd het talrijkste zich op gemeen grondgebied vereenigen, elkanderen daar de hand geven en in een broederlijken kring de verschillende, nu soms vijandelijke gemeente-leden, opnemen. Dat is het tweeledig doel der Vereeniging.

Zij stelt zich voor, om de wezenlijke grondstellingen der Christelijke Godsdienst te verspreiden, zooals zij door den Goddelijken Stichter zelf zijn geleerd en in alle kerken *moeten* worden aangenomen; deze namelijk: liefde tot God, Schepper en Vader van alle menschen — liefde tot de menschen, onsterfelijke kinderen en kinderen Gods — liefde tot Jezus Christus, zoon van God en redder der menschen."

Om dat te bereiken, huldigt zij de schoone betuiging van Fénélon: „ik bemin mijne familie meer dan mijzelven — mijn land meer dan mijne familie — het menschelijk geslacht meer dan mijn land."

Zij behartigt de groote en algemeene belangen, die door alle tijden blijven boven de weldadigheid en de tijdelijke overwinningen van den secte-geest.

—

De paedagogische reactie, zoo schrijft men uit Kassel, Keurvorstendom Hessen, is hier zeer opmerkelijk. Bij ministerieel besluit is voorgeschreven, dat de commissiën tot het afnemen van examens voor den rang van schoolonderwijzer groot gewigt moeten hechten aan de *Christelijke geloofsbekentenis* van hen, die zich aan het examen onderwerpen. Ook in de scholen wordt zeer veel acht gegeven en tijd besteed tot het onderwijs in de Christelijke godsdienst.

NIEUWS UIT DE REGTSZAAL.

De regtbank van eersten aanleg te Koppenhagen heeft onlangs een vonnis gewezen, dat ons de regtspleging van verloopen eeuwen herinnert. Zij veroordeelde een jeugdig meisje, *Johanna Wilhelmina Iversen*, — voor bloedschande, met haren vader gepleegd — tot onthoofding met de bijl, waarna haar ligchaam op het schavot zal worden verbrand en hare asch door de hand des beuls in de wind worden gestrooid.

—

Onlangs meldden wij, dat een Duitscher, die te Parijs in de opera eene voorstelling van de „Freischutz" zeer slecht uitgevoerd en met weglating van een geheel bedrijf, bijwoonde, deswegens den directeur der opera eene actie aandeed en eischte, dat genoemde opera *naar behooren en geheel* werd vertoond.

Die zaak werd voor de regtbank behandeld, en, zooals ook vermoed werd, de eisch werd gewezen van de hand. Het belang en het nieuwe der kwestie, deed een groot publiek, de pleidooijen bijwonen. Voortreffelijk sprak de advocaat van den eischer. Eerst bestreed hij het voorgeven zijner partij, dat de eischer door deze kwestie naam zocht te maken en zich daardoor in de groote wereld zeker aanzien trachtte te verschaffen. De heer Tiskiewicz was toch een „groot Heer" en stamde af van eene vorstelijke familie. Voor eenige jaren woonde zijne Tante te Parijs en die was eene zuster van Poniatowski. Ook was de eischer rijk; en zijn naam, als hoofd-redacteur der *Leipziger Musikzeitung*, in geheel Duitschland populair. (De pleiter sprak, als alle Parijsche advocaten, in zeer vergrootenden trap.) Daarna verhaalde de advocaat, hoe de heer Tiskiewicz, op 7 October in de Fransche hoofdstad aankomende, op het Theaterbillet de opvoering van de „Freischutz" zag aangekondigd, en onmiddelijk een entrée-kaartje nam. Hij schilderde met levendige kleuren de blijdschap van zijn muzikalen client, over het geluk, dat hem wachtte, van na eene lange en moeijelijke reis, zich te mogen vergasten op een heerlijk meesterstuk, en even treffend schetste hij diens teleurstelling, ja verontwaardiging, over de ellendige en verminkte opvoering van Weber's onsterfelijke muzijk. De eerste schouwburg der wereld, zooals de Parijsche groote opera zich „bescheiden!" noemt, had de „Freischutz" op de ergerlijkste wijze mishandeld. In vertwijfeling schreef de heer Tiskiewics nog dienzelfden avond een verwijtenden brief aan den heer Roqueplan, directeur der opera, en wat was daarop het antwoord? Een eisch tot schadevergoeding van 1000 francs! „zóó wil men ons niet alleen dwingen, om eene harten oor-martelende voorstelling van de „Freischutz" te verduren, maar om de klagte daarover nog met 1000 francs te betalen! Dank zijn wij veeleer verschuldigd aan een man als de heer Tiskiewicz, dat hij voor de eer en den roem van een groot man in 't harnas treedt, en den schuldige aanklaagt wegens heiligschennis. Wat toch zou men van een kunsthandelaar zeggen, die ons een schilderstuk van Raphaël verkocht, 't welk hij met bezoedelde hand bestreken en enkele partijen zelfs over gepenseeld had? Men zou hem van bedrog beschuldigen en schadeloosstelling eischen, zulk eene vergoeding vragen wij ook van den heer Roqueplan. Zijn advocaat heeft de zaak bespottelijk willen maken, door ons het verlangen toe te dichten, dat de heer Tiskiewicz, alleen voor zich, eene waardiger opvoering van de geheele „Freischutz" eischte — dat hij alleen, in een grooten leuningstoel gezeten, zich aan de nieuw ingestudeerde opera zou willen vergasten! Neen, de heer Tiskiewicz verlangde alleen eene goede getrouwe opvoering van het stuk, zoowel om de eer van den beleedigden componist, als van de opera zelve, te redden. Men mogt waarlijk den heer Tiskiewicz wel huldigen, dat hij, op 't gevaar af van uitgelagchen te worden, eene lans wilde breken voor de kunst en hare waardigste priesters."

De spreker werd levendig toegejuicht, maar men kon het het publiek toch aanzien, dat het de geheele zaak als eene aardigheid beschouwde.

Nu trad de advocaat des heeren Roqueplan op en zeide: „in 1841 werd de Freischutz hier het eerst opgevoerd, en wel naar de bewerking der heeren Berlioz en Paccini. Zoo werd zij vervolgens altijd gegeven. In 1847 aanvaardde de heer Roqueplan de directie der opera, maar deed in 1850 genoemde opera voor 't eerst onder zijne leiding opvoeren. Al weder was het de heer Berlioz, die er op nieuw eenige veranderingen en verbeteringen in aanbragt. Het theateraffiche was gesteld, zoo als altijd, en niemand had zich ooit over de opvoering beklaagd. Dat er op 7 October juist zulk een dweepend en al te gestreng kunstregter in de opera was, deed niets ter zake. Dat was voor hem een individueel ongeluk en als er iets belagchelijks in de wereld werd gevonden, was het voorzeker zijne klagte!"

De regtbank besliste ten gunste van den heer Roqueplan en veroordeelde den Duitschen kunstregter in de kosten, maar opmerkelijk is vooral het slot der vrijspraak, luidende „dat de heer Tiskiewicz, slechts buiten de opera gebleven zijnde, den aanslag op zijn kunstgevoel en op zijne bewondering voor Weber was ontsnapt!"

Het publiek veroordeelde den heer Roqueplan, maar uit een ander oogpunt. Hij had, naar aanleiding van Tiskiewicz eisch, de opvoering van de wezenlijke „Freischutz" moeten aankondigen en de opera-zaal zou te klein zijn geweest voor het zoo nieuwsgierige Parijs.

ALLERLEI.

Den 17den Jan. stond voor het Provinciaal Geregtshof van Gelderland, ter kamer van correctionele appèllen, de persoon *d. W.*, timmerman te Eck en Wiel, teregt, wiens misdrijf onwillekeurig aan den beruchten moordenaar *de l'Oeuil* deed denken. Genoemde *d. W.*, bij vonnis der Tielsche Regtbank schuldig verklaard aan het verregaande mishandelen zijner vrouw, en deswege veroordeeld tot eene gevangenzetting van zes maanden, had zich hiertegen in appèl voorzien, terwijl ook het Openbaar Ministerie a. minimâ had geappelleerd. Het bleek aan den Hove, mede uit de bezwarende verklaring van een in den eersten aanleg niet gehoord buurmeisje des appellants, onder anderen, dat de buren meermalen het angstgeschrei der op een bovenvertrek van de gemeenschappelijke woning opgeslotene vrouw hadden vernomen; dat zij hiervan aan den burgemeester hadden kennis gegeven; dat deze ambtenaar daarop, bij onderzoek, de vrouw in den door gebrek en onreinheid beklagenswaardigsten toestand had aangetroffen. Deze omstandigheden noopten den heer Procureur-Generaal het maximum der bij de wet gestelde straf ter toepassing op den appellant te requireren. Het Hof zich hiermede vereenigende. heeft het vonnis der Tielsche Regtbank vernietigd, en op nieuw regtdoende en den appellant schuldig verklarende, hem veroordeeld tot eene gevangenisstraf van twee jaren en eene geldboete van honderd gulden; terwijl onmiddelijk het bevel tot gevangenneming werd uitgevaardigd. Nog werd terzelfder tijd, op last van den heer Procureur-Generaal voorloopig aangehouden de zoon van bovengenoemden d. W., die, gewapend met een zwaar geladen pistool, zich niet ontzien had, om de evenvermelde getuige. ter zake harer afgelegde getuigenis tegen zijnen vader, op eene beangstigende wijze te bedreigen zoodat het minder raadzaam geoordeeld werd, die beide personen gezamenlijk naar hunne landelijke woonplaatsen te doen terugkeeren.

—

De Regering der stad Deventer liet in 1755 bekend maken, dat op de kermis aldaar niemand zou mogen brengen „eenige *casaetjen*, *baeijen*, *stametten* of *duffels*, om dezelve aldaar bij de ellen te verkoopen of uijt te snijden."

—

De overheden van het linnenwevers-gild te Amsterdam maakten nu eene eeuw geleden in Maart aan het publiek bekend, dat in genoemde stad, linnen servet en tafelgoed werd gemaakt, en tevens dat bij, die het spinnen en weven liet *buiten* de stad, vijftien gulden boete moesten betalen.

—

Dat het getal der Kwakers in Engeland aan het afnemen is blijkt onderanderen hieruit, dat zij tijdens de jongste volkstelling slechts 371, in 1800 nog 413 vergaderplaatsen hadden. Hunne mildheid jegens ongelukkigen blijft echter onveranderd. Ten jare 1847 bragten zij tot leniging van den nood in Ierland ruim 200.000 ponden sterling bijeen.

—

Op een uur afstands van Schumla ligt een dorp, Madara, hetwelk alleen door vrouwen bewoond wordt. Zij zijn ongeveer tweeduizend in getal, maken eene soort van burgerlijke gemeente uit, die vrij van alle belastingen is, en belijden het Mahomedaansche geloof, maar dragen den sluijer niet. Madara is het toevlugtsoord van die ongelukkige vrouwen, welke zich aan de wraak harer mannen of den toorn van ouders en familie onttrekken willen, en dus vindt men daar vrouwen uit alle standen en uit alle gedeelten des Turkschen Rijks. Zoodra een reiziger zich vertoont komen zij hem te gemoet en noodigen hem uit, wat zij hem kunnen aanbieden zich te laten welgevallen. Allen, die zich naar Madara begeven willen worden met blijdschap opgenomen en de wetten der gastvrijheid op de ruimste schaal uitgeoefend, maar de reiziger, die alleen zijne nieuwsgierigheid zou willen bevredigen wordt met mishandelingen overladen en onder schimpwoorden verdreven. De Dere-Beys kozen vroeger hunne gurendes, eene soort van danseressen, onder de burgeressen van Madara, doch zij dienden niet slechts tot vermaak van hare heeren, maar vormden, van top tot teen gewapend, tevens eene soort van lijfwacht, die hen op snelle paarden in den oorlog begeleidde. De kolonie van Madara neemt overigens noch oude noch leelijke vrouwen in haar midden op.

CHARADES.

LXXVIII. In welken vloed zwemt de luiaard het liefst?

—

LXXIX. Mijn geheel bestaat uit 4 lettergrepen en 8 letters, en beteekent een beruchten roover; 4, 3, 2, 1, 7 en 7, 3. 2, 1, 5 Bijbelsche personen; 2, 1, 5, 4, 8 een gehucht in Drenthe; 2. 1, 3, 5 een zekere inhoudsmaat; een 5, 3, 1, 7 vindt men alleen waar boomen zijn.

—

LXXX. Vijf deelen vormen 't heele woord,
Reeds hier en elders lang gehoord.
Het was een moedig dapper held,
Die velen heeft ter neêrgeveld.
Mijn eerste is een letterklank,
Die men niet hoort in spijs en drank.
Mijn tweede is een goeddoend man,
De kind'ren houden er wel van.
Het derde is een vrouwennaam,
Men treft hem wel in 't daaglijksch leven aan.
Mijn vierde is een vrouwlijk wezen,
Dat steeds de mannen schijnt te vreezen,
Het laatst is een vierpootig dier,
Dat grooter is dan bij of mier.
't Is ook een winter-kleedingstuk,
Men doet het om als koude drukt.

Oplossingen van Charades.

No. XXXV. *Wereldkaart.* Goedgeraden door S. K. Uri te Assen, H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, A. A. L. te Dalen, C. F. Hartman en IJ. J. Klooster te Donkerbroek, B. te E., J. Oosterlo en J. Boukes te Wijster.

No. XXXVI. *Soldij.* Goedgeraden door dezelfden als no. XXXV en bovendien door M. A. van Groningen te 's Gravenhage en J. Meijer Drees te Veenhuizen.

No. XXXVII. *Kanarievogel.* Goedgeraden door dezelfden als no. XXXVI.

No. XXXVIII. *Boileau.* Goedgeraden door S. K. Uri te Assen; H. J. v. C. te Beilen, M. A. van Groningen te 's Gravenhage.

No. XXXIX. *De slaap.* Goedgeraden door S. K. Uri te Assen, H. J. v. C. te Beilen, H. W. Kloots te Coevorden, C. F. Hartman te Donkerbroek, J. Meijer Drees te Veenhuizen, J. Oosterlo en J. Boukes te Wijster.

No. XL. *Kakkerlak.* Goedgeraden door dezelfden als de vorige en bovendien door IJ. J. Klooster te Donkerbroek, B. te E., M. A. van Groningen te 's Gravenhage, J. Gelder te Meppel.

XLI. *De stip boven de i.* Goedgeraden door S. K. Uri te Assen, A. A. L. te Dalen, IJ. J. Klooster te Donkerbroek, B. te E., J. Meijer Drees te Veenhuizen.

No. XLII. *Eene naainaald.* Goedgeraden door dezelfden als no. XXXVI, doch niet door A. A. L. te Dalen en C. F. Hartman te Donkerbroek.

No. XLIII. *Maandag.* Goedgeraden door A. A. L. te Dalen, IJ. J. Klooster te Donkerbroek.

No. XLIV. *DIX.* Goedgeraden door S. K. Uri te Assen, H. J. v. C. te Beilen, C. F. Hartman en IJ. J. Klooster te Donkerbroek, B. te E., J. Meijer Drees te Veenhuizen.

No. XLV. *De reus Goliath.* Goedgeraden door H. W. Kloots te Coevorden, IJ. J. Klooster te Donkerbroek, J. Gelder te Meppel.

No. XLVI. *Bijbel.* Goedgeraden door dezelfden als no. XXXVI.

XLVII. *Westerbork.* XLVIII. *Tabak.* XLIX. *Leven.* L. *Boston.* LI. *De honger.* LII. *Primulaveris.* LIII. *Omdat hij er meer deeg toe neemt.* LIV. *Een pil.* LV. *Hellebaardier.* LVI. *Wanneer men de eene zak in de andere doet.* LVII. *De schaduw.* LVIII. *Balsem.* LIX. *De maan.* LX. *Salpeter.* LXI. *Hippocrates.*

—

De namen der oplossers zullen wij in een volgend Bijvoegsel opnemen.

—

In de volgende week zullen de oplossingen van Charade LXI tot LXX worden medegedeeld.

TER BOEK- EN COURANTDRUKKERIJ
VAN H. T. Sz. GRATAMA, te Assen.